༣ ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག

ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།
སྨན་ལྗོངས་གསོ་རིག་ཁམས་བཟང་དུས་ཐུང་སྦྱོང་བརྡར།

དཔེ་བསྐྲུན་པ།
ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།
ཀེ་སར་རྒྱལ་པོ་གསོ་རིག་གཙུག་ལག་སློབ་སྡེ།
ཡིག་སྒྲོམ་ཨང་། ༢༩༧། ཀ་ཝང་སྦྱུངས། འབྲུག་ཐིམ་ཕུག།
བརྒྱུད་འཕྲིན་ཨང་། +༩༧༥ ༢ ༣༢༡༨༧༣/༣༣༨༣༩༡

པར་དབང་། © ༢༠༢༢
ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།
ཀེ་སར་རྒྱལ་པོ་གསོ་རིག་གཙུག་ལག་སློབ་སྡེ།
འབྲུག་ཐིམ་ཕུག

པར་ཐེངས་དང་པ། ཕྱི་ཟླ་དང་པ། ༢༠༢༢
First edition: January, 2022

སྒྲིག་བཀོད།
སྔུང་འཚོ་འཛམ་དབྱངས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།
སྔུང་འཚོ་གསང་སྔགས་ཆོས་འཕེལ། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

པར་བསྐྲུན་བདག་དབང་།
པར་དབང་ཧྲིལ་པོ་ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས་ལུ་ཡོདཔ་ལས་ཡིག་ཐོག་ལུ་གནང་བ་མེད་པར་དཔེ་དེབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་པར་ལོག་བཏབ་ནི་ཆ་འབད་མི་ཆོག

རྩོམ་སྒྲིག་པ།

དྲུང་འཚོ་ཧེན་འབྲེལ་དབང་འདུས། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

ཞུན་དག་པ།

དྲུང་འཚོ་སངས་རྒྱས་དབང་འདུས། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དྲུང་འཚོ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དྲུང་འཚོ་བློ་བ་བགྲིས། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དྲུང་འཚོ་རྡོ་ཕྱུག ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དྲུང་འཚོ་ཤེས་རབ་རྡོ་རྗེ། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དྲུང་འཚོ་སྐལ་བཟང་ཚེ་རིང་། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དྲུང་འཚོ་ཀརྨ་ཨོ་རྒྱན། རྒྱལ་ཡོངས་ནང་སྨན་ལྟེ་བ།

དྲུང་འཚོ་འཇམ་དབྱངས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དྲུང་འཚོ་གསང་སྔགས་ཆོས་འཕེལ། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དྲུང་འཚོ་ཚེ་དབང་རྒྱལ་མཚན། ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས།

དཀར་ཆག

ཨང་།	དོན་ཚན།	ཤོག་གྲངས།
	ངོ་སྤྲོད།	༡
༡	འབྱུང་བ་ལྔའི་ངོ་སྤྲོད།	༢-༣
༢	ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ།	༣
༣	ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་གནས།	༤
༤	ལྟང་བའི་དུས་བསྟན་པ།	༤-༥
༥	ནད་སྤྱི་ཡི་རྒྱུ་བསྟན་པ།	༥-༦
༦	གནོད་བྱེད་ཉེས་པའི་དབྱེ་བ།	༦
༧	རྣམ་པར་མ་གྱུར་པ་དང་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར།	༦-༧
༨	མངལ་དུ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཚུལ།	༧
༩	ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་བསྟན་པ།	༧-༡༠
༡༠	ལུས་ཀྱི་མེ་དྲོད་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ།	༡༠
༡༡	ལྟོ་བ་སྲ་སྙི་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ།	༡༠
༡༢	ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ།	༡༠-༡༡
༡༣	གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ།	༡༡-༡༣
༡༤	ཉེས་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	༡༣-༡༤
༡༥	ཉེས་གསུམ་འཁྲུགས་པའི་རྐྱེན་བཞི་བཤད་པ།	༡༤-༡༨
༡༦	ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ།	༡༩-༢༠
༡༧	ཉེས་པ་གསུམ་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་དང་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ།	༢༡-༢༣
	རྒྱབ་རྟེན་ཡིག་ཆ།	༢༥

ངོ་སྤྲོད།

༄༅། །བདེ་གཤེགས་སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་བསམ་བཞིན་དུ། །མི་ཡི་སྲིད་པ་བཟུང་བ་གཡུ་ཐོག་རྗེ། །གསོ་རིག་བསྟན་པ་ཉིན་མོར་མཛད་པའི་དྲིན། །བསམ་གྱིན་སོར་བཅུའི་པདྨོ་སྐྱིང་གར་ཟུམ། །དུག་གསུམ་རང་གར་སྦྱོད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས། །ཉེས་གསུམ་རང་ལ་གྲུབ་པའི་དཔལ་འབྱོར་རྟེན། །འཕེལ་ཟད་འཁྲུགས་གསུམ་གྱུར་པའི་ཉམ་ཐག་འགྲོར། །ཕན་སྨམ་ཉེས་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཙུང་ཟད་གླེང་། །ཞེས་སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་བསམ་བཞིན་མི་ཡི་སྲིད་པ་བཟུང་བ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་ཞབས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བའི་ཚིག་གིས་མདུན་བསུ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་དོན་གཙོ་བོ་ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་ཏེ་འབྲི་བའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན།

དེ་ཡང་ཉེས་པ་གསུམ་ཟེར་མི་འདི། མིའི་གཟུགས་ཁམས་ལུ་འབྱུང་བ་བཞིའམ་ལྔ་པོ་སྟེ་ཚན་གསུམ་གྱི་ཐོག་ལས་ལྷ་འབད་མི་ཅིག་ལུ་སླབ་ཨིན། རྩ་རྒྱུད་ལས། ནད་ནི་རླུང་དང་མཁྲིས་པ་བད་ཀན་གསུམ། །ཟེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྦེ་ ངབཅས་རའི་གཟུགས་ཁར་འབྱུང་བ་ལྔ་ལས་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་རླུང་དང་། མཁྲིས་པ། བད་ཀན་གསུམ་ལུ་སླབ་ཨིན། འདི་གསུམ་ལུ་ག་ཅི་སྦེ་ཉེས་པ་གསུམ་ཟེར་སླབ་ཨིན་ན་ཟེར་བ་ཅིན་ ཁོང་གསུམ་པོ་རང་གི་ལྷང་ཚད་ལས་མ་ལྷག་མ་ཆད་པར་ཆ་སྙོམས་ཏོག་ཏོ་སྦེ་གནས་པའི་སྐབས་ལུ་གཟུགས་ཁམས་བདེ་ཏོག་ཏོ་སྦེ་སྡོད་པ་ཨིན་རུང་ཁོང་གསུམ་ལས་གང་རུང་ཅིག་ཡར་འཕེལ་བ་དང་ཡང་ན་མར་ཉམས་པ། ཡང་ན་འཁྲུགས་པའི་སྐབས་ལུ་གཟུགས་ཁ་ལུ་ནད་གཞི་བསྐྱེད་དེ་ན་དོ་ཡོདཔ་ལས་བརྟེན་ཉེས་པ་གསུམ་ཟེར་སླབ་ཨིན།

དེ་གིས་མ་ཚད། ཁོང་གསུམ་པོ་དུས་རྒྱུན་དུ་མིའི་གཟུགས་ཁར་གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་ཆ་རོགས་འབད་ནི་མེན་པར་གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་མཐོ་གནོན་དང་འགལ་ཟླ་འབད་དོ་ཡོདཔ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཉེས་པ་གསུམ་ཟེར་སླབ་

ཡིན། དཔེར་ན། མཁྲིས་པ་དེ་མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་འབབ་ནི་དེ་གིས་བད་ཀན་ས་ཆུའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་སྐམ་པའི་ལྦུ་འབབ་ཕ་ད། བད་ཀན་ས་ཆུའི་རང་བཞིན་དེ་གིས་ཡང་ལོག་སྟེ་མཁྲིས་པ་མེའི་རང་བཞིན་དེ་མར་མནན་ཏེ་མེའི་ཚ་དྲོད་དེ་མར་ཕབ་བཏང་མ་ཡིན། དེ་འབབ་ཕ་ད་ རླུང་འདི་གིས་མཁྲིས་པ་དང་བད་ཀན་ག་ཤུགས་ཆེ་མི་དེ་གི་རྒྱབ་ཁ་ལས་ཆ་རོགས་འབབ་ཕ་ཡིན། བཤད་རྒྱུད་ལས། **རླུང་ནི་ཚ་གྲང་གཉིས་ཀའི་ཁྱབ་བྱེད་དེ། །ཉི་མར་ལྡན་ན་ཚ་བའི་གྲོགས་བྱེད་ལ། །ཟླ་བར་ལྡན་ན་བསིལ་བའི་གྲོགས་བྱེད་དེ།** །ཞེར་ཉི་མའི་དྲོད་ཤུགས་དང་ལྡན་པའི་ཚ་བའི་སྐབས་ལུ་རླུང་གིས་མཁྲིས་པ་ལུ་ཆ་རོགས་འབད་དེ་མཁྲིས་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་བཅུག་དོ་ཡོདཔ་དང་། ཟླ་བའི་ཁམས་འཕེལ་ཏེ་བསིལ་བའི་སྐབས་ལུ་བད་ཀན་ས་ཆུའི་རང་བཞིན་ཅན་ལུ་ཆ་རོགས་འབད་དེ་ཧེང་སྐལ་ར་གྱང་བཅུགཔ་ཡིན།

དེ་སྦེ་མཐོ་གཞོན་དང་འགལ་ཟླ་ཆ་རོགས་འབད་མི་དེ་གིས་ང་བཅས་ར་འབྱུང་བ་ལྔ་ལས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཁམས་འདི་བདེ་ཏོག་ཏོ་སྦེ་བཞག་ཚུགས་དོ་ཡོདཔ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཉེས་པ་གསུམ་པོ་ཆ་སྙོམས་ཏོ་ག་ཏོ་སྦེ་བཞག་ནིའི་དོན་ལུ་ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ག་ཅི་བཟུམ་ཡིན་ན་དང་། ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་གནས་ས། བྱེད་ལས་ཚུ་ཤེས་དགོཔ་ཡིན།

༡ འབྱུང་བ་ལྔའི་ངོ་སྤྲོད།

འབྱུང་བ་ལྔ་ཟེར་མི་འདི། ས་དང་། ཆུ། མེ། རླུང་། ནམ་མཁའ་བཅས་ལྔ་ལུ་འབྱུང་བ་ལྔ་ཟེར་སླབ་ཡིན། འབྱུང་བ་ལྔའི་ནང་ལས་ནམ་མཁའ་ནི་སྟོང་པ་དང་གོ་ཡངས་པ་ཡིནམ་ལས་གོ་འབྱེད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་དངོས་སུ་བྱེད་ལས་འཐོན་ཚུགསཔ་མེད་ནི་དེ་གིས་ནམ་མཁའ་མ་བརྩི་བར་འབྱུང་བ་བཞི་ཟེར་ཡང་སླབ་སྲོལ་ཡོད། དངཔ་ནམ་མཁའ་ཟེར་མི་འདི། ཅི་ཡང་མེད་པ་སྟོངཔའི་རང་བཞིན་དེ་ལུ་ནམ་མཁའ་ཟེར་སླབ་དོ་ཡོདཔ་དང་། ནམ་མཁའ་སྟོངཔའི་ནང་ལུ་འབྱུང་བ་རླུང་འདི་རང་བཞིན་གཡོ་བ་དང་། ཡང་བ། ཕྲ་བ། བསིལ་བའི་རང་བཞིན་སྦེ་འཕུ་བའི་ཤུགས་ཆེ་སུ་ཆེ་སུ་དང་། མགྱོགས་པར་མགྱོགས་པར་འཕུཝ་ལས་འབྱུང་བ་མེའི་ཁམས་འདི་འཐོནམ་ཡིན་པས། དག་པ་གསེར་གྱི་མདོ་ཐིག་ལས། **དེ་ཚེ་འབྱུང་བ་རླུང་གི་འོད་ལས་འབྱུང་བ་མེ་ཡི་པདྨ་འཕྲོས། །མེ་ལས་འོད་ཡོད་པས་ན་མེ་ཞེས་བྱ།** །ཟེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་ཡིན། འབྱུང་བ་མེ་འདི་དྲོ་བ་དང་། ཡང་བ། ཚ་བའི་རང་བཞིན་སྦེ་ཤུགས་ཆེར་འབར་བའི་དྲོད་ཀྱིས་བཞུ་བའི་ཞུན་མ་ཆུའི་རང་བཞིན་ལུ་གྱུར་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆུའི་ཁམས་བསྐྱེདཔ་ཡིན། མདོ་ཐིག་ལས། **དེ་ཚེ་མེ་ཡི་ཚ་དང་ལས། །འབྱུང་བ་ཆུ་ཡི་འཁོར་ལོ་ཆགས། །ཐམས་ཅད་ཆུ་བབས་ཆུ་ཞེས་བྱ།** །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན། འབྱུང་བ་ཆུ་འདི་རང་བཞིན་བསིལ་བ་དང་། རླན་གཤེར་ཅན། ལྕི་བ། བརྟན་པ་འབབ་ནི་དེ་གིས་འགྲོས་ཀྱིས་སྦེ་ཆགས་པ་ལས་འབྱུང་བ་སའི་ཁམས་འདི་བསྐྱེདཔ་ཡིན། མདོ་ཐིག་ལས། **སྟོན་ཚེ་ཆུ་ཡི་ཐ་རླབས་ལས། །རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གཞི་གྲུབ། །འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་གཡོ་བ་མེད།** །ཟེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྦེ་སའི་ཁམས་འདི་སྲ་བ་དང་བརྟན་པ། མཁྲེགས་པའི་དངོས་པོ་ཅིག་སྦེ་ང་བཅས་འགྲོ་བ་མི་དང་སེམས་ཅན་ག་ར་གནས་སའི་རྟེན་གཞི་ངོ་མ་གཅིག་ལུ་གྱུར་ཏེ་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་དེ་སྦེ་ཆགས་ཡོདཔ་ཡིན། དེ་སྦེ་གྲུབ་པའི་འབྱུང་བའི་བྱེད་ལས་ཡང་། གསོ་རིག་སྙིང་ནོར་གཅེས་བཏུས་ལས། སའི་ཁམས་ཀྱིས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པར་བྱེད། མེ་ཁམས་ཀྱིས་སྨིན་པར་བྱེད། རླུང་ཁམས་ཀྱིས་གཡོ་བར་བྱེད། ཟེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྦེ་རང་རང་གི་བྱེད་ལས་ཚུ་མ་ནོར་བར་འབད་དོ་

ཡོད་པ་ཡིན། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས། མཁའ་ལ་རླུང་བརྟེན་དེ་ལ་ཆུའི་ཕུང་པོ་བརྟེན། །དེ་ལ་ས་ཆེན་འདི་རྟེན་དེ་ལ་འགྲོ་བ་བརྟེན། །ཞེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྲེ་འབྱུང་བ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་འབྱུང་བ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བརྟེན་ཏེ་ཡོད་པ་དང་། འབྱུང་བ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གུ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོད་པའི་གུ་ལྟ་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། འབྱུང་བ་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་འདི་ཆགས་ཏེ་དེ་གུ་ངབཅས་རྒྱུ་བ་མི་དང་སེམས་ཅན་ཚུ་དང་། མི་རྒྱུ་བ་རྫི་ཤིང་ནགས་ཚལ་དང་བཅས་པ་ཆགས་ཏེ་ཡོད་པ་ཡིན།

འབྱུང་བ་ལྔའི་ཐིག་ཁྲམ།

ཨང་།	འབྱུང་བ་ལྔ།	བྱེད་ལས།	མཚན་ཉིད།
༡	ས།	འཛིན་པར་བྱེད།	སྲ་ཞིང་འཐས་པ།
༢	ཆུ།	སྡུད་པར་བྱེད།	རླན་ཞིང་གཤེར་བ།
༣	མེ།	སྨིན་པར་བྱེད།	ཚ་ཞིང་བསྲེག་པ།
༤	རླུང་།	རྒྱས་པར་བྱེད།	ཡང་ཞིང་གཡོ་བ།
༥	ནམ་མཁའ།	འཕེལ་བར་བྱེད།	ཁོང་སྟོང་ཡངས་པ།

༢ ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ།

རྩ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ། །རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་རིམ་པས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ། །ཞེར་མི་འདི། ནད་གཞི་ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་རྩ་བ་འདི་ རྒྱུ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་། གཏི་མུག་གསུམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ལས་རླུང་དང་། ཞེ་སྡང་ལས་མཁྲིས་པ། བད་ཀན་ལས་གཏི་མུག་བསྐྱེད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

༣ ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་གནས།

བད་ཀན་གླུད་པ་ལ་བརྟེན་སྟོད་ན་གནས། །མཁྲིས་པ་མཆིན་མཁྲིས་ལ་བརྟེན་བར་ན་གནས། །རླུང་ནི་དམྱི་རྐེད་ལ་བརྟེན་སྨད་ན་གནས། །ཞེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྦེ་ཉེས་པ་གསུམ་པོའི་གནས་ས་འདི། བད་ཀན་གླུད་པ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྟོད་ཁ་ཐུག་ལུ་གནས་དོ་ཡོདཔ་དང་། མཁྲིས་པ་མཆིན་མཁྲིས་ལུ་བརྟེན་ཏེ་བར་ན་གནས་དོ་ཡོདཔ་དང་། རླུང་དམྱི་སྨད་དང་རྐེདཔ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྨད་ན་གནས་དོ་ཡོདཔ་ཨིན།

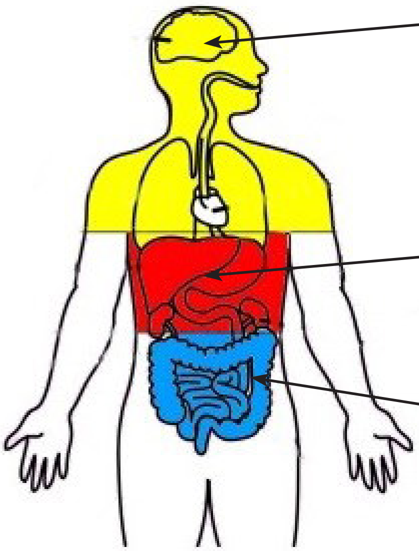

༤ ལྡང་བའི་དུས་བསྟན་པ།

རྒས་པ་རླུང་མི་དར་མ་མཁྲིས་པའི་མི། །བྱིས་པ་བད་ཀན་མི་ཡིན་ན་སོས་གཉན། །དྲོད་ཅན་གྲང་བ་རླུང་གི་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། །སྐམ་ས་ཚ་གདུང་ཆེ་བ་མཁྲིས་པའི་ཡུལ། །རླན་ཅན་སྣུམ་པ་བད་ཀན་ཡུལ་དུ་བཤད། །རླུང་ནད་དབྱར་དུས་དགོང་དང་ཐོ་རངས་ལྡང་། །མཁྲིས་པ་སྟོན་དུས་ཉིན་དགུང་མཚན་དགུང་ལྡང་། །བད་ཀན་དཔྱིད་དུས་སྲོད་དང་སྔ་དྲོ་ལྡང་། །ཞེར་མི་འདི། ནད་ལྡང་བའི་དུས་ཚོད་འདི། ལོ་ན་རྒན་རྒས་ཚུ་རླུང་ལྷག་པར་དུ་ལྡང་བའི་མི་ཨིནམ་དང་། ལང་ཚོ་དར་ལ་འབབ་པའི་དར་མ་དེ་ཚུ་མཁྲིས་པ་ལྡང་བའི་མི་ཨིན། བྱིས་པ་དེ་ཚུ་བད་ཀན་ལྷག་པར་དུ་ལྡང་བའི་མི་ཨིནམ་ལས་ན་སོས་གཉན་པ་ཟེར་ན་ཚོད་དང་བསྟུན་པའི་ནད་གཞི་དེ་གསུམ་ཐོབ་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོདཔ་ཨིན།

དྲོད་ཅན་གྲང་བ་ཟེར་ཤུགས་ཅན་སྦེ་གྱངམའི་ཡུལ་དེ་རླུང་ལྷག་པར་དུ་ལྡང་བའི་ཡུལ་ཨིནམ་དང་། སྐམ་ས་ཚ་གདུང་ཆེ་བ་དེ་མཁྲིས་པ་ལྷག་པར་དུ་ལྡང་བའི་ཡུལ་ཨིན། རླན་ཅན་སྣུམ་བག་དང་ལྡན་པ་དེ་བད་ཀན་ལྷག་པར་དུ་ལྡང་བའི་ཡུལ་ཨིན། དེ་བཟུམ་སྦེ་རླུང་ནད་དེ་གནམ་བྱཱར་གྱི་དུས་དང་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ནང་ལུ་དགོང་མོ་ཟེར་ཕྱི་རུ་དང་ཐོ་རངས་སྔག་གི་དུས་ལུ་ལྡངམ་ཨིན། མཁྲིས་པ་འདི་དུས་བཞིའི་ནང་ལས་སྟོན་ཀ་དང་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ནང་ལས་ཉིན་དགུང་དང་མཚན་དགུང་ལུ་ལྡངམ་ཨིན། བད་ཀན་འདི་དཔྱིད་ཀ་དང་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ནང་ལས་སྲོད་དང་སྔ་དྲོ་ལུ་ལྡངམ་ཨིན།

ཉེས་གསུམ་ལྡང་བའི་དུས་དང་ན་ཚོད་དང་བསྟུན་པའི་ཉེས་པ་འཕེལ་ཚུལ།

ཉེས་པ།	རླུང་།	མཁྲིས་པ།	བད་ཀན།
ལོ་ན།	ལོ་༧༡ ཡན་ཆད།	ལོ་༡༧ ལས་༧༠ ཚུན།	ལོ་༡ ལས་༡༦ ཚུན།
དུས་བཞི་ལས།	གནམ་དབྱར།	སྟོན་ཀ།	དཔྱིད་ཀ་ཟླ་༢ པ་༣ པ། ༤ པ།
དུས་ཚོད།	ཕྱི་དྲོ་གནམ་སྲོ་ཁམས་དང་ཐོ་རངས་སྔ་ཐག	ཉིན་དགུང་དང་མཚན་དགུང་།	ཐོ་པ་དང་ཕྱི་དྲོ།
ནད་གཞི།	མགུ་ཡུ་འཁོར་ནི་དང་སེམས་ཁམས་དང་འབྲེལ་བའི་ནད་གཞི་ཤས་ཆེ།	མགུ་ཏོ་ན་ནི་དང་ཚ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ནད་གཞི་ཤས་ཆེ།	མ་ཞུ་བ་དང་ཕོ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ནད་གཞི་ཤས་ཆེ།
བཟའ་འཐུང་།	བཞེས་སྒོ་བཅུད་ཅན་དང་ཨོམ་འཐུང་དགོ།	བསིལ་ལ་ཡང་བའི་ཟས་དང་ཆུ་བསྐོལ་གྲང་དང་བསིལ་ཆུ་འཐུང་དགོ།	ཡང་ཞིང་དྲོ་བའི་ཟས་དང་ཆུ་བསྐོལ་འཐུང་དགོ།

༥ ནད་སྤྱི་ཡི་རྒྱུ་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནད་འཁྲུགས་སྣ་ཚོགས་ཚུལ་ཅན་གྱིས། །གྲངས་མེད་གྱུར་པས་ལུས་ཉིད་གཟིར་གྱུར་པ། །དེ་རྒྱུ་རེ་རེར་བསྟན་པར་མི་ནུས་པས། །དེ་བས་ནད་ཀུན་སྤྱི་རྒྱུ་བརྗོད་པ་ནི། །ནད་རྣམས་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་ནི་གཅིག་པུ་སྟེ། །བདག་མེད་དོན་མ་རྟོགས་པས་མ་རིག་ཅེས། །དཔེར་ན་བྱ་ནི་མཁའ་ལ་ལྡིང་གྱུར་ཀྱང་། །རང་གི་གྲིབ་མ་དེ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །འགྲོ་ཀུན་བདེ་བར་གནས་ཤིང་སྤྱོད་ན་ཡང་། །མ་རིག་ལྡན་པས་ནད་དང་འབྲལ་མི་སྲིད། །ཟེར་གསུངས་མི་འདི། དང་པ་ནད་གཞི་སྤྱིར་བཏང་གི་རྒྱུ་འདི་དུས་གདོན་ཟས་སྤྱོད་དང་གཞན་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལེ་ཤ་ཅིག་གིས་ནད་དེ་ཚུ་འཕེལ་ཟད་འཁྲུགས་ཏེ་རྣམ་པ་འདྲེས་མ་འདྲེས་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ནད་གཞི་གྲངས་ཁ་མ་ཚོདཔ་ཅིག་ལུ་འགྱུར་ནི་དེ་གིས་ང་བཅས་རའི་ལུས་ལུ་ན་ཟུག་དང་སྡུག་བསྔལ་ཚད་མེདཔ་ཅིག་བསྐྱེད་མི་གི་རྒྱུ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་སྟོན་མི་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལས་བརྟེན་ལུས་དང་སེམས་ལུ་བྱུང་མི་ནད་གཞི་ག་ར་གི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་བའམ་སྤྱིར་བཏང་གི་རྒྱུ་འདི་བཤདཔ་ཅིན་བྱེ་བྲག་ནད་གཞི་སོ་སོ་གི་རྒྱུ་འདི་ཨོེར་ཁ་ལུ་ཤེས་ནི་ཨིནམ་ལས་དེ་གི་སྐོར་ལས་བཤདཔ་ཨིན། མ་གཞི་ལུས་དང་སེམས་ལུ་ནད་གཞི་མ་འདྲཔ་ག་ར་གི་རྒྱུ་འདི་གཅིག་ར་ཨིནམ་དང་། རྒྱུ་འདི་ཡང་ཉེས་པ་ག་ར་འབྱུང་ས་གི་གཞི་རྩ་ཅིག་ཡོད་ནི་དེ་གིས་ཨིན། རྒྱུ་གཅིགཔ་འདི་ག་ཅི་ཨིན་ན་ཟེར་བ་ཅིན་དེ་ཡང་དོན་དམ་པ་ལུ་བདག་འཛིན་ནམ་ང་ཟེར་མི་རྟ་བ་ལས་མེད་དེ་འབད་རུང་། ཀུན་རྫོབ་ལུ་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་དེ་གི་དོན་རྩ་ཏ་གོ་མ་ཚུགསཔ་ལས་བདག

འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པ་འདི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ག་ར་གི་རྒྱུད་ལུ་ཧེ་མ་ལས་ར་ཡོད་པའི་མི་དགེ་བ་གཅིག་པ་དེ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན་བྱ་གཡོག་རྩལ་དང་ལྡན་མི་གཅིག་གིས་ཉིམ་གཅིག་གི་རིང་ལུ་ས་ཁར་རྩ་ལས་ར་མ་འབབ་པར་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ལུ་འཕུར་སྡོདཔ་ད་ཕོ་གི་གྲིབ་མ་འདི་མིག་གིས་མ་མཐོང་རུང་། བྱ་ཕོ་རང་ག་ཏེ་འཕུར་འགྱོ་རུང་ཕོ་ར་གི་གྲིབ་མ་འདི་དང་ཅིག་ཁར་འགྱོ་སྟེ་བྱ་དང་གྲིབ་མ་གཉིས་ཡུདཔ་ཙེངས་ཅིག་ཡང་ཁ་འབྲལ་མི་འགྱོ་དོ་བཟུམ་གནས་སྐབས་ཅིག་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཚུ་ཡང་ལུས་དང་སེམས་ལུ་ནད་དང་སྡུག་བསྔལ་ཚུ་མེད་པར་བདེ་ཧོག་ཧོ་སྦེ་གནས་ཏེ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལུ་ལོངས་སྤྱོད་དེ་སྡོད་དོ་བཟུམ་སྦེ་མཐོང་རུང་མ་རིག་པའམ་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་ནི་དེ་གིས་ནད་གཞི་རླུང་དང་། མཁྲིས་པ། བད་ཀན་དང་། དེ་གི་རྒྱུ་འདོད་ཆགས། ཞེ་སྡང་། གཏི་མུག་དེ་ཚུ་དང་དུས་ནམ་ཡང་ཁ་འབྲལ་མི་སྲིད་ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།

༦ གནོད་བྱེད་ཉེས་པའི་དབྱེ་བ།

གནོད་བྱེད་ཉེས་པའི་དབྱེ་བ་ལུ་རླུང་གི་དབྱེ་བ་ལྔ་དང་། མཁྲིས་པའི་དབྱེ་བ་ལྔ། བད་ཀན་གྱི་དབྱེ་བ་ལྔ་བཅས་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་ལས།

༦.༡ དང་པོ་རླུང་གི་དབྱེ་བ་ལྔ་ནི།

རླུང་ལ་དབྱེ་ན་སྲོག་འཛིན་གྱེན་རྒྱུ་དང་། །ཁྱབ་བྱེད་མེ་མཉམ་ཐུར་སེལ་རྣམ་པ་ལྔ། །ཟེར་གསུངས་མི་འདི། གོང་ལུ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཚུ་ལུ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བཏང་སྟེ་ཚུར་བསྡུ་བ་ཅིན། རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ན་ཨིན་རུང་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ནང་ཚན་གྱི་དབྱེ་བ་ལྔ་ལྔ་རེ་ཡོད། དེ་ཡང་རླུང་ལུ་དབྱེ་བ་ཅིན་སྲོག་འཛིན་དང་། གྱེན་རྒྱུ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་དང་། མེ་མཉམ་དང་། ཐུར་སེལ་དང་བཅས་པ་ལྔ་ཨིན།

༦.༢ གཉིས་པ་མཁྲིས་པའི་དབྱེ་བ་ལྔ།

མཁྲིས་པའི་དབྱེ་བ་འཇུ་བྱེད་མདངས་སྒྱུར་དང་། །སྒྲུབ་བྱེད་མཐོང་བྱེད་མདོག་གསལ་རྣམ་པ་ལྔ། །ཟེར་མཁྲིས་པའི་དབྱེ་བ་དེ་འཇུ་བྱེད་དང་། མདངས་བསྒྱུར་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་དང་། མཐོང་བྱེད་དང་། མདོག་གསལ་བཅས་རྣམ་པ་ལྔ་ཨིན།

༦.༣ གསུམ་པ་བད་ཀན་གྱི་དབྱེ་བ་ལྔ།

བད་ཀན་དབྱེ་བ་རྟེན་བྱེད་མྱག་བྱེད་དང་། །མྱོང་བྱེད་ཚིམ་བྱེད་འབྱོར་བྱེད་རྣམ་པ་ལྔ། །ཟེར་བད་ཀན་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་རྟེན་བྱེད་དང་། མྱག་བྱེད་དང་། མྱོང་བྱེད་དང་། ཚིམ་བྱེད་དང་། འབྱོར་བྱེད་ཅེས་པ་བཅས་རྣམ་པ་ལྔ་ཨིན།

༧ རྣམ་པར་མ་གྱུར་པ་དང་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར།

ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་མ་གྱུར་གྱུར། །རྣམ་པར་མ་གྱུར་ལུས་གནས་ཐ་མལ་ལ། །ནད་མེད་གནས་དང་རིང་དུ་འཚོ་བར་བྱ། །རྣམ་གྱུར་ནད་ཀྱིས་བཙོམ་པའི་ལུས་དེ་གསོ། །ཟེར་གསུངས་མི་འདི། གཟུགས་ཁ་ལུ་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་

མེད་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་སྲི་ཡོད་མི་དེ་ཡང་། རྣམ་པར་མ་གྱུར་པ་ནད་མེད་ཐ་མལ་གྱི་ལུས་དང་། རྣམ་པར་གྱུར་པ་ནད་ཀྱིས་གདུངས་པའི་ལུས་གཉིས་ཨིན། དང་པོ་རྣམ་པར་མ་གྱུར་པ་ལུས་རང་བཞིན་བདེ་ཧྲོག་ཧྲོ་གནས་པའི་ཐ་མལ་པ་དེ་ལུ་དུས་རྟག་བུ་ར་ནད་མེད་པའི་ངང་ལུ་གནས་ནི་དང་། ཡུན་རིངམ་སྲི་སྲོག་འཚོ་བར་བྱ་བའི་ཐབས་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་བཅུད་ཀྱིས་ལེན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ལས་འབད་དགོཔ་དང་། གཉིས་པ་རྣམ་པར་གྱུར་པ་ནད་ཀྱིས་བཅོམ་པའི་ལུས་དེ་ནི་སྨན་དཔྱད་ཟས་སྤྱོད་དང་རིམ་གྲོ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ལས་གསོ་བའི་ཐབས་འབད་དགོཔ་ཨིནམ་ཞེས་དགོ།

༣ མངལ་དུ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཚུལ།

དེ་ཉིད་མངལ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ། །སྐྱེ་བའི་དང་པོ་ཁུ་བ་ཁྲག་ལ་གནས། །དཔེར་ན་དུག་ཅན་སྦྲིན་པོའི་དུག་བསྐྱེད་མཚུངས། །ཟེར་མི་འདི། ཉེས་པ་གསུམ་པོ་འདི་མའི་མངལ་གྱི་ནང་ལུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནི་ཨིནམ་ལས། དེ་ཡང་རང་རང་གི་ལུས་འདི་ཐོག་མར་ཆགས་ཤིང་ཆེར་སྐྱེ་བའི་དང་པོ་རྒྱུ་དང་པོ་འདི་ཕའི་ཁུ་བ་དང་མའི་ཟླ་ཁྲག་གཉིས་ཨིན། ཁུ་ཁྲག་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ཉེས་པ་གསུམ་པོའི་རང་བཞིན་ལུ་གནས་པ་ལས་འབྱུངམ་ཨིན། དེ་ཡང་དཔེར་ན། དུག་གིས་ལུས་ཅན་སེམས་ཅན་ཚུ་གི་སྲོག་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཨིན་རུང་དུག་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཤིང་དེ་གི་ཁོངས་སུ་གནས་པའི་སྦྲིན་བུ་ཚུ་གི་ལུས་དུག་གིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ལྟ་འབད་དོ་བཟུམ་སྦེ་འདི་ལུ་ཡང་དཔེ་དེ་སྦེ་ཞེས་དགོ་ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།

༤ ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་བསྟན་པ།

ཁུ་ཁྲག་མངལ་གནས་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་གྱིས། །ཉེས་པ་ལྷག་གྱུར་རང་བཞིན་བདུན་དུ་འགྱུར། །རླུང་ཆུང་མཁྲིས་པ་འབྲིང་ལ་བད་ཀན་ཆེ། །འདུས་པ་མཆོག་ཡིན་ལྡན་གསུམ་བར་མར་འགྱུར། །ཟེར་མི་འདི། རང་རང་གི་ལུས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཁུ་ཁྲག་གཉིས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཤས་ཆེ་ཆུང་དང་། དེ་གིས་མ་ཚད་མངལ་ནང་གནས་པའི་སྐབས་ལུ་མའི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་ལ་ལུ་ཅིག་གི་དབང་གིས་ཉེས་པ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བ་རེ་ལྷག་པར་འགྱུར་མི་དེ་གིས་མིའི་ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡངམ་འདྲཔ་རྣམ་པ་བདུན་ལུ་འགྱུརཔ་ཨིན། ག་དེ་སྦེ་སློ་ཟེར་བ་ཅིན། ཁུ་ཁྲག་གཉིས་རླུང་ཤས་ཆེ་བ་དང་ཨའི་གི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་ཡང་རྩུབ་པ་དང་ཡང་བ་མང་སུ་སྦེ་བསྟེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་དེ་ལུས་བོངས་ཆུང་སུ་འོང་ནི་དང་། དེ་བཟུམ་སྦེ་མཁྲིས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྐྱེས་པའི་མི་དེ་ཚུ་ལུས་བོངས་འབྲིང་ཙམ་འོང་། བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བའི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྐྱེས་པའི་མི་དེ་ཚུ་ལུས་བོངས་སྦོམ་སྦེ་འོངམ་ཨིན། དེ་གསུམ་ཆ་ར་ཆ་མཉམ་པ་འདུས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་དེ་ཚུ་གཟུགས་དང་བྱ་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འོངམ་ཨིན། རླུང་མཁྲིས་གཉིས་སུ་ལྡན་པ་དང་། བད་རླུང་གཉིས་སུ་ལྡན་པ་དང་། བད་མཁྲིས་གཉིས་སུ་ལྡན་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་གི་ལུས་དེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་དང་ལྡན་རུང་ནད་མང་སུ་འོང་ནི་དང་། དེ་གསུམ་པོ་གོང་གི་རྒྱུད་པ་ཚུ་ལས་དྲག་ནི་དང་། འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལས་ཞན་ནི་དེ་གིས་བར་མར་གྱུར་པ་ཟེར་སླབ་ཨིན།

༤.༡ མིའི་རང་བཞིན་བདུན་ལས། དང་པོ་རླུང་གི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི།

དེ་ལ་རླུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་མི་རྣམས་ནི། །དབྱིབས་སྐྱུར་ཞ་སྐེམ་མདོག་སྔོ་སྣ་བ་མང་། །གྲང་ལྷགས་མི་བཟོད་འགྲོ་ཚེ་སྒྲ་དང་བཅས། །ནོར་ཆུང་ཚེ་ཐུང་གཉིད་སྲབ་ལུས་བོངས་ཆུང་། །གླུ་དང་དགོད་དང་འཐབ་མོ་མདའ་ལ་དགའ། །མངར་སྐྱུར་ཁ་ཚའི་རོ་ལ་སྲེད་པ་སྟེ། །བྱ་རྒོད་ཁྭ་ཕའི་མཚན་ཉིད་ལྡན་པ་ཡིན། །ཞེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྟེ། ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྒོ་ལས་དབྱེ་བ་འདི་ལྟ་དང་པོ་རླུང་གིས་གཙོ་ཆེར་བསྐྱེད་པའི་མི་དེ་ཚོ་གཟུགས་ཀྱི་དབྱིབས་སྐྱུར་སུ་འཚམ་ཅིག་དང་། ཞ་སྐམ་དྲག ཁ་དོག་སྔོ་བ། སྣ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ཟེར་ཁ་མང་བ་འོང་ནི་དང་། རླུང་མའི་ཤུགས་ཀྱི་གྲང་བ་དང་བསིལ་རེག་ཚུ་བཟོད་མི་ཚུགས། ལམ་འགྲོ་བའི་སྐབས་ལུ་ཚིགས་ཏོ་ཚུ་ལས་སྒྲ་དང་བཅས་པ་འབྱུང་ནི་དང་། རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་སུ་དང་ཚེ་ཐུང་། གཉིད་སྲབ་དྲག་འོང་ནི་དང་ལུས་ཀྱི་བོངས་ཆུང་སུ་འོང་། ཞབས་བྲོ་བརྒྱབ་ནི་དང་དགོད་བྲོ་འབད་ནི་ལུ་དགའ་དྲག་འོང་། འཐབ་འཛིང་འབད་ནི་དང་མདའ་བརྒྱབ་ནི་ལུ་དགའ་དྲག་འོང་། རླུང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་དེ་སྦེ་འོང་དགོཔ་ཆོས་ཉིད་ཨིནམ་མ་གཏོགས་མདའ་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུ་རྩལ་ལུ་ཞུགས་ཏེ་བྱུང་བ་འོང་ནི་འདི་རླུང་གི་རང་བཞིན་ཅན་མེན། ཁ་ཟས་བྲོ་ཕ་མངར་བ་དང་། སྐྱུར་པོ། ཁག་དྲག ཚ་བའི་རོ་ཚུ་ལུ་ལྷག་པར་དུ་སྲེད་པ་ཆེ་བ་འོང་། མི་དེ་ནི་བྱ་རྒོད་དང་ཁྭ་ཏ་དང་ཝ་དང་ཕ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་སྤྱོད་པ་དང་སྐད་རྒྱབ་ཐངས་ཚུ་འདྲ་མཚུངས་སྦེ་འོངམ་ཨིན་ནོ།།

༤.༢ མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི།

མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་སྐོམ་དད་བཀྲེས་ཤས་ཆེ། །སྐྲ་ལུས་མདོག་སེར་བློ་རྣོ་ངར་རྒྱལ་ཆེ། །རྔུལ་ཆེ་དྲི་ངར་ཚེ་ནོར་ལུས་བོངས་འབྲིང་། །མངར་ཁ་བསྐ་བསིལ་ཟས་ལ་སྲེད་པ་སྟེ། །སྟག་སྤྲེ་གནོད་སྦྱིན་མཚན་ཉིད་ལྡན་པ་ཡིན། །ཞེར་གསུངས་མི་འདི་གི་དོན་ནི། མི་ག་ར་ཨིན་རུང་མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་ཤས་ཆེ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་དེ་ནི་སྐོམ་དད་དང་བཀྲེས་ཤས་ཆེ་བ་འོང་། སྐྲ་མདོག་དང་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་སེར་པོ་འཚམ་སྦེ་འོང་། བློ་དང་རིག་པ་རྣོ་དྲག་དང་ངར་རྒྱལ་ཆེ་བ་འོང་། རྔུལ་རྟག་བུ་ར་གཟུགས་ཁ་ལས་རྔུལ་དྲི་ཆེ་བ་དང་དྲིམ་མ་ཞིམ་པ་མནམ་འོང་། ཚེ་རིང་ཐུང་དང་ནོར་ཆེ་ཆུང་། ལུས་བོངས་ཆེ་ཆུང་ཚུ་འབྲིང་པོ་ཙམ་ཅིག་འོང་། ཁ་ཟས་ཀྱི་རོ་མངར་ཁ་བསྐ་བ་དང་ཟུས་པ་བསིལ་བའི་ཁ་ཟས་ཚུ་ལུ་ལྷག་པར་དུ་ཆགས་པ་ཆེ། འདི་བཟུམ་མའི་མིའི་མཚན་ཉིད་འདི་ནི་སེམས་ཅན་སྟག་དང་སྤྲེ་དང་གནོད་སྦྱིན་དང་བྱི་ལི་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་འོང་ནི་དང་སྐད་རྒྱབ་ཐངས་དང་འབད་གཞག་དེ་ཚུ་སེམས་ཅན་དེ་ཚུ་དང་འདྲ་སུ་སྦེ་འོངམ་ཨིན།

༤.༣ བད་ཀན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི།

བད་ཀན་རང་བཞིན་ཅན་ནི་ལུས་བསིལ་ཞིང་། །རུས་ཚིགས་མི་མངོན་ཤ་རྒྱས་ཁ་དོག་དཀར། །དབྱིབས་དྲྭ་བཀྲེས་སྐོམ་ཉོན་མོངས་ཐན་པ་བཟོད། །ལུས་ཆེ་ཚེ་རིང་ནོར་མང་གཉིད་མཐུག་ཅིང་། །ཞེ་སྡང་འདམ་རིང་རང་བཞིན་དང་རྒྱུད་བཟང་། །ཚ་སྐྱུར་བསྐ་རྩུབ་ཟས་ལ་སྲེད་པ་སྟེ། །སེང་གེ་ཁྱུ་མཆོག་མཚན་ཉིད་ལྡན་པ་ཡིན། །ཞེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྟེ། མི་ག་ར་ཨིན་རུང་བད་ཀན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མིའི་མཚན་ཉིད་འདི་ལུས་བསིལ་བ་ཟེར་དྲོད་ཆུང་སུ་འོང་ནི

དང་། རྡུ་རྡོ་གི་ཚིགས་དེ་ཚུ་མི་མཐོང་། ཤ་ཉམས་རྒྱུགས་དྲག་སྐྱེ་ཁ་དོག་ཡང་དཀར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་། གཟུགས་ཀྱི་དབྱིབས་དུམ་གྲ་ཅིག་རྒྱབ་ཁར་དཔེ་སུ་སྐྱེ་འོང་། བཀྲེས་སྐོམ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་ ཚད་པ་དེ་ཚུ་ལུ་བཟོད་བསྲན་ཆེ་བ་འོང་། ལུས་ཀྱི་ཤ་ཚ་བ་ཟེར་ཤ་ཉམས་ཆེ་བ་དང་། ཚེ་རིང་བ་དང་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་མང་བ་འོང་། གཉིད་མཐུག་པོ་འོང་ནི་དང་། ཞེ་སྡང་གི་སྐབས་ལུ་ཡང་འདྲམ་རིང་བ་ཟེར་གཏིང་རིང་མོ་སྐྱེ་བཞག་སྟེ་དེ་འཕྲལ་ ལས་ཕར་ལོག་སམ་ལུ་གནོད་ལན་འཇལ་ནི་ལུ་མི་བརྩོན། རང་བཞིན་གྱིས་དང་རྒྱུད་བཟང་བ་ལས་གཞན་ལུ་ཕན་ པར་བརྩོན་ནི་ཨིན། ཁ་ཟས་བྲོ་ཕ་ཚ་སྐྱུར་དང་བསྐ་བ། ནུས་པ་རྩུབ་པའི་ཁ་ཟས་ཚུ་ལུ་ལྷག་པར་དུ་ཆགས་པ་ཆེཝ་ཨིན། དེ་བཟུམ་མའི་མིའི་མཚན་ཉིད་འདི་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་དང་། མ་ཧེ་ཚུ་ཁྱུའི་གཙོ་བོ་ཁྱུ་མཆོག་དང་། གླང་པོ་ཆེ་ ས་སྲུངས་དང་། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་རྒྱལ་པོ་བྱ་ཁྱུང་དང་། ཚངས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། སྐད་རྒྱབ་ཐངས་དང་ མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་འོངམ་ཨིནམ་ཤེས་དགོ།

༤.༩ ལྡན་པ་གསུམ་དང་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི།

ལྡན་དང་འདུས་པ་འདྲེས་ལས་ཤེས་པར་བྱ། །ཟེར་གསུངས་མི་འདི། ལྡན་པ་གསུམ་ལུ་ཡང་རླུང་མཁྲིས་གཉིས་དང་ ལྡན་པ་དུམ་གྲ་ཅིག་ཆུང་ནི་དང་། བད་རླུང་གཉིས་དང་ལྡན་པ་འབྲིང་ཙམ། བད་མཁྲིས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆེ་བ་སྐྱེ་ བརྗིཔ་ཨིན། དེ་བཟུམ་སྐྱེ་སྤྱོད་པ་དང་སྐད་རྒྱབ་ཐངས་ཚུ་དང་མཉོ་བསམ་བཏང་ཐངས་ཚུ་ཡང་འདྲེས་པའི་རང་བཞིན་ ཅན་སྐྱེ་ཤེས་དགོ།

ཉེས་གསུམ་འདུས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་འདི་གསུམ་ཆ་རའི་མཚན་ཉིད་ཚུ་འདྲེས་པ་ལས་ཧ་གོ་དགོཔ་ཨིན། མི་ག་ཨིན་རུང་གཟུགས་ཧ་ཅང་ཆེ་བ་མེན་པར་ཆེ་ཆུང་རན་ཏོག་ཏོ་དང་། ཁོ་ལག་རྫོགས་པ་དང་། ནད་ཉུང་བ་ལ་ སོགས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཚུ་དང་ལྡན་པ་ཨིནམ་ཤེས་དགོ། བད་ཀན་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་མཆོག་ཏུ་གྱུར

པ་ཡིན་མ་སྲེ་བཤད་མི་འདི་རྒྱུད་པ་གསུམ་གྱི་དབང་ལུ་བཏང་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན་མ་ལས་རང་བཞིན་བདུན་གྱི་དབང་ལུ་བཏང་པ་ཅིན། རིམ་པ་བཞིན་དུ་འདུས་པ་མཆོག་དང་། དེ་གི་འོག་ལས་བད་མཁྲིས་ལྡན་པ་དང་། དེ་ལས་བད་རླུང་ལྡན་པ། མཁྲིས་རླུང་ལྡན་པ། བད་ཀན་དང་། མཁྲིས་པ་དང་། རླུང་དེ་ཚུ་གོ་རིམ་བཞིན་མཆོག་ཡིན་མ་དང་། ཤུལ་མམ་ཚུ་དམན་པ་ཡིན། ཡིན་རུང་ད་ལྟོ་བཤད་མི་དེ་ཚུ་ག་ར་རགས་པའི་དབང་ལུ་བཏང་བ་ཡིན་མ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་མི་དེ་ཡང་རང་རང་གི་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། བསོད་ནམས་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཚུ་དབང་བཙན་པ་ཡིན་མཁྱེན་དགོ།

༡༠ ལུས་ཀྱི་མེ་དྲོད་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ།

དེ་བཞིན་ཕོ་བའི་མེ་དྲོད་བཞིར་འགྱུར་ཏེ། །རླུང་གིས་མི་སྙོམས་མཁྲིས་པས་རྣོ་བ་དང་། །བད་ཀན་ཆུང་ལ་འདུས་པ་མཉམ་པར་འགྱུར། །ཟེར་མི་འདི། ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་བདུན་ལུ་ཕྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཕོ་བར་གནས་པའི་མེ་དྲོད་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་འཐམ་བདུན་ལུ་འགྱུརཔ་ཡིན། རླུང་མེ་མཉམ་སྟོབས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་མེ་དྲོད་ཆེ་ཆུང་མི་སྙོམས་པ་ངེས་མེད་དུ་འགྱུར་ནི་དང་། མཁྲིས་པ་འཛུ་བྱེད་སྟོབས་ཆེ་བ་ལས་མེ་དྲོད་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བ་དང་། བད་ཀན་མྱག་བྱེད་སྟོབས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་མེ་དྲོད་ཆུང་ཀུ་འགྱོཝ་ཡིན། དེ་གསུམ་ཆ་ར་ཆ་མཉམ་དུ་འདུས་པ་ལས་མེ་དྲོད་ཆེ་ཆུང་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འགྱུར་དོ་ཡོད་མི་ཚུ་ཤེས་དགོ།

༡༡ ལྟོ་བ་སྲ་སླི་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ།

ལྟོ་བ་རླུང་གིས་སྲ་ལ་མཁྲིས་པས་སླི། །བད་ཀན་གྱིས་ནི་ལྟོ་བ་བར་མར་འགྱུར། །ཟེར་མི་འདི། ལྟོ་བ་སྲ་སླིའི་དབྱེ་བ་འདི། ཐུར་དུ་འབྲུ་བའི་དབང་དུ་བཏང་པ་ཅིན། རླུང་གི་འབྲུ་སྨན་དངས་ཚུའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཁ་ཟས་ཟ་བའི་སྐབས་རླུང་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡིན་པ་ཅིན། ལྟོ་བ་སྲ་བ་ཡིན་མ་ལས་འབྲུ་སྨན་རྣོན་པོ་ཚུ་བཏང་རུང་འབྲུ་མི་བཏུབ། མཁྲིས་པ་ཤུགས་ཆེཝ་ཡིན་པ་ཅིན། མཁྲིས་པའི་མཚན་ཉིད་གཤེར་བ་ཡིན་མ་ལས་འཇམ་ཏིང་ཏེ་སྲེ་བཤལ་བཏུབ་ལས་འབྲུ་སྨན་ཤིན་ཏུ་ཏུལ་བ་ཚུ་གིས་ཡང་བཤལ་ཚུགས། བད་ཀན་ཤུགས་ཆེཝ་ཡིན་པ་ཅིན། འོ་བོས་ཚུའི་རང་བཞིན་ཡིན་རུང་བྱེད་ལས་ཞུ་ཞིང་འབྲུ་བའི་ནུས་པ་མེད་ནི་དེ་གིས་ཏེ་མམ་གཉིས་དང་འཕྲད་པ་ད། དེ་གིས་ལྟོ་བ་མར་ཕྱུར་པ་ཟེར་འབྲུ་སྨན་ཚུ་གིས་འབྲུ་ཚུགས། ཞོ་ཁ་རྒྱལ་སོགས་པ་བཟའ་འཐུང་རིགས་ཀྱིས་མི་འཁྲུཔ་ལས་སྲ་སླི་རན་པ་ཟེར་སླབ་ཡིན། ཉེས་པ་གསུམ་ཆ་མཉམ་དུ་འདུས་པའི་ཕོཝ་འདི་སྲ་སླི་བར་མ་འཐམ་རྣོ་རྟུལ་མཉམ་པ་ཡིན། ལྡན་པ་གསུམ་ལུ་ཡང་རྣོ་རྟུལ་བར་མ་གསུམ་སྲེ་ཡོདཔ་ཤེས་དགོ།

༡༢ ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ།

ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ་ལུ། རླུང་གི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ་དང་། མཁྲིས་པའི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ། བད་ཀན་གྱི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ་བཅས་ཡོད་པ་ལས།

༡༢.༡ དང་པ་རླུང་གི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ་ནི།

ཉེས་པའི་ལས་ནི་རླུང་གིས་དབུགས་འབྱིན་རྔུབ། །བསྐྱོད་དང་ལས་སྤྱོད་ཤུགས་འབྱིན་གནོད་བྱ་རྒྱུ། །དབང་པོ་གསལ་དང་ལུས་རྫེས་འཛིན་པར་བྱེད། །ཟེར་མི་འདི། ཉེས་པའི་བྱེད་ལས་དེ་ཡང་རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོདཔ་ཨིན། དང་པོ་རླུང་གི་བྱེད་ལས་འདི་དབུགས་ཕྱིན་དུ་འབྱིན་པ་དང་། ནང་དུ་རྔུབ་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བྱ་བའི་ཡུལ་ལུ་བསྐྱོད་ནི་དང་། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་ལུ་ལོངས་སྤྱོད་དེ་འཇུག་ནི་དང་། བཤང་བ་དང་གཅིན། ངར་སྣབས་ལ་སོགས་པའི་ཤུགས་འབྱིན་པ་ཟེར་བཏོན་ནི་དང་། ཁྲངས་མ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་བྱ་ལུས་ཟུངས་བདུན་པོ་རང་རང་གི་བུ་ག་རྩ་ནང་ན་ལུ་བདེ་བར་རྒྱུ་ཞིང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔའམ་དྲུག་རྩུ་ནང་རང་རང་གི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཉེ་བར་འཛིན་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཨིན། དེ་རྩུ་གི་ཐོག་ལས་ལུས་འདི་ལུ་མ་གནོད་པར་རྫེས་སུ་འཛིན་པ་ཟེར་འཚོ་སྐྱོང་འབདཔ་ཨིན།

༡༢.༢ གཉིས་པ་མཁྲིས་པའི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ།

མཁྲིས་ལས་བཀྲེས་སྐོམ་ཟས་ལེན་འཇུ་བ་དང་། །ལུས་དྲོད་མདངས་གསལ་སྙིང་དཔའ་བློ་ལྡན་བྱེད། །ཟེར་མི་འདི། མཁྲིས་པའི་བྱེད་ལས་ནི་མེ་དྲོད་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་གིས་མགྱོགས་པར་ཞུ་སྟེ་ཡང་ཡང་བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་ནི་དང་ཡི་ག་བྱེ་ཟེར་ཟ་ཁམས་དང་སྐྱེ་ཟས་ལེན་ནི་དང་། ལུས་ཀྱི་དྲོད་དང་གཟི་མདངས་གསལ་ནི་དང་བྱ་བ་ག་ཅི་ལུ་ཡང་མ་འདྲོགས་པར་སྙིང་དཔའ་བ་དང་། རྩོམ་པ་ཀུན་ལུ་རབ་ཏུ་བཀྲ་བའི་བློ་དང་ལྡན་པ་བཟོཝ་ཨིན།

༡༢.༣ གསུམ་པ་བད་ཀན་གྱི་ལས་སྦྱོར་བསྟན་པ།

བད་ཀན་ལུས་དང་བློ་བརྟན་གཉིད་ཡོག་དང་། །ཚིགས་འབྲེལ་བཟོད་ཅིང་ལུས་འཇམ་སྣུམ་པར་བྱེད། །ཟེར་མི་འདི། བད་ཀན་གྱི་བྱེད་ལས་འདི་ལུས་དང་བློ་གཉིས་ཆ་ར་ཆེ་བ་དང་བརྟན་ཏོག་ཏོ་བཟོ་ནི་དང་། གཉིད་ཡོག་ནི་ལུ་དགའ་ནི། རུས་པའི་ཚིགས་དེ་རྩུ་སྦྱར་ནི་དང་སྦྲེལ་མཐུད་འབད་ནི། ངང་རྒྱུད་རིང་ནི་དེ་གིས་བྱ་བ་ཀུན་དང་གནོད་པ་ལུ་བཟོད་བསྲན་ཆེ་ནི་དང་། ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ག་ར་དཀར་བ་དང་འཇམ་པ་དང་སྣུམ་པར་བྱེདཔ་ཨིན། འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་འདི་ཡང་རང་རང་གི་རང་བཞིན་གྱི་བྱ་བ་ལས་མ་གཡོས་པ་འབད་ནི་དེ་གིས་ལུས་རྫེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཟེར་སླབ་ཨིན།

༡༣ གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ་ལུ། རླུང་གི་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་གནས་དང་བྱེད་ལས་བསྟན་པ་དང་། མཁྲིས་པའི་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་གནས་དང་བྱེད་ལས་བསྟན་པ། བད་ཀན་གྱི་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་གནས་དང་བྱེད་ལས་བསྟན་པ་བཅས་ཡོད་པ་ལས།

༡༣.༡ དང་པ་རླུང་གི་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་གནས་དང་བྱེད་ལས་བསྟན་པ་ནི།

ཁྱད་པར་སྲོག་འཛིན་རླུང་དེ་སྤྱི་བོར་གནས། །གྲེ་བ་བྲང་གཞུང་རྒྱུ་ཞིང་ཟས་སྐོམ་མིད། །དབུགས་རྔུབ་མཆིལ་འདོར

སྲིད་པ་སྒྲིག་པ་འཛིན། །བློ་དང་དབང་པོ་གསལ་ཞིང་སེམས་འཛིན་བྱེད། །གཉེན་དུ་རྒྱུ་བའི་རླུང་ནི་བྲང་ལ་གནས། །སྣ་ལྕེ་ལྐོག་མར་རྒྱུ་ཞིང་ཚིག་འཛིན་ལ། །སྟོབས་མདངས་ཁ་དོག་འབད་རྩོལ་དྲན་གསལ་བྱེད། །ཁྱབ་བྱེད་རླུང་ནི་སྙིང་ལ་གནས་པ་སྟེ། །ལུས་ཀུན་ཁྱབ་པར་རྒྱུ་ཞིང་འདེགས་འཇོག་འགྲོ། །བརྐྱང་བསྐུམ་འབྱེད་འཛུམ་བྱ་བ་ཕལ་རག་ལུས། །མེ་དང་མཉམ་པའི་རླུང་ནི་ཕོ་བར་གནས། །ནང་ཁྲོལ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ཞིང་ཁ་ཟས་འཇུ། །དྭངས་སྙིགས་འབྱེད་ཅིང་གནོད་བྱ་སྨིན་པར་བྱེད། །ཐུར་དུ་སེལ་བའི་རླུང་ནི་གཞང་ལ་གནས། །ལོང་དང་ལྒང་པ་གསང་བ་བརླ་ནང་རྒྱུ། །ཁུ་ཁྲག་བཤང་གཅི་མངལ་ནང་འཛིན་སྟོམ་བྱེད། །ཅེར་མི་འདི། ཉེས་པ་གསུམ་པོ་སྤྱིའི་ལས་དང་གནས་བཤད་ཚར་ཏེ་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་ཡང་ལྔ་ལྔ་ཡོད་པའི་དང་པོ་རླུང་རིགས་ལྔ་ལས། དང་པོ་སྲོག་འཛིན་ཟེར་མི་རླུང་དེ་གཙོ་བོ་སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་གནས་ཏེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་སྲོག་ཆེན་པོའི་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་ཟེར་མི་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། དེ་ཡང་རླུང་ག་ར་གི་རྩ་བ་ཡིནམ་ལས་ས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ཡིད་ལྡན་ཅིག་པའི་གཡོ་བ་དེ་ལུ་སླབ་ཡིན། དོན་དོམ་རྩ་དབུ་མའི་སུམ་ཆ་ལྟེ་བ་ལས་སྤྱི་བོའི་བར་ཐམས་ཅད་གང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་ཡོད་རུང་། ལས་བྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་ནི་གཙོ་བོ་སྤྱི་བོར་གནས་ཏེ་ཡུལ་གྲེ་བ་དང་བྲང་གཞུང་ལུ་རྒྱུཝ་ཡིན། བྱེད་ལས་འདི་ཟས་སྐོམ་ལྐོད་མར་གཏང་ནི་དང་། དབུགས་རྔུབ་ནི། མཆིལ་མ་བཀོག་ནི། སྲིད་པ་དང་། སྒྲིག་པ་འཛིན་ནི་དང་། བློ་གྲོས་དང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གསལ་ནི་དང་སེམས་མ་བཏང་བར་རང་དང་གཅིག་ཁར་འཛིན་པར་བྱེདཔ་ཡིན། གྱེན་དུ་རྒྱུ་བ་ཟེར་མི་རླུང་དེ་ནི་གཙོ་བོར་བྲང་ཁོག་ལུ་གནས་ཞིནམ་ལས། ཡུལ་སྣ་ལྕེ་དང་ལྐོད་མར་རྒྱུཝ་ཡིན། བྱེད་ལས་འདི་ཚིག་འཐོན་ནི་དང་། ལུས་སྟོབས་དང་མདངས་དང་ཁ་དོག་ཚུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། འབད་པ་དང་རྩོལ་བ་བསྐྱེད་དེ་དྲན་པའི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེདཔ་ཡིན། ཁྱབ་བྱེད་ཟེར་མི་རླུང་དེ་ནི་གཙོ་བོ་སྙིང་ཁ་ལུ་གནསཔ་ཡིན། དེའི་ཡུལ་དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀུན་ལུ་ཁྱབ་པར་རྒྱུ་ཞིན་ན། བྱེད་ལས་ནི་རྐང་མ་ལགཔ་ཚུ་ཡར་འཐུ་ནི་དང་མར་བཞག་ཐོག་ལས་འགྱོ་ནི་དང་། བརྐྱང་བསྐུམ་འབད་ནི། ཁ་དང་མིག་ཏོ་ལ་སོགས་པ་འབྱེད་འཛུམ་འབདཝ་ཡིན། མདོར་བསྡུ་བ་ཅིན་ལུས་ངག་ཡིད་དང་བཅས་པའི་བྱ་བ་མང་ཤོས་ཅིག་རླུང་འདི་ལུ་རག་ལསཔ་ཡིན། ཕོ་བའི་མེ་དང་མཉམ་དུ་འདུག་པའི་རླུང་དེ་ནི་གཙོ་བོར་ཕོ་བ་ལུ་གནས་ཞིན་ན། ཡུལ་རྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་ནང་ཁྲོལ་ཆ་མཉམ་ནང་རྒྱུཝ་ཡིན། བྱེད་ལས་དེ་ནི་བཞེས་སྒོ་ཟ་མི་ཚུ་ཞུ་ནི་དང་། དྭངས་མ་དང་སྙིགས་མ་སོ་སོར་ཕྱེ་ཐོག་ལས་ཁྲག་ལ་སོགས་པའི་གནོད་བྱ་གཞན་ཚུ་སྨིན་པའི་ལཱ་འབདཝ་ཡིན། ཐུར་དུ་སེལ་བའི་རླུང་དེ་ནི་གཙོ་བོ་གཞང་ལུ་གནས་ཞིན་ན། ཡུལ་ལོང་སྟོད་སྨད་དང་། ལྒང་པ། གསང་བའི་གནས་དང་བཅས་པའི་བརླའི་ནང་ལུ་རྒྱུ་སྟེ། ཁུ་ཁྲག་དང་། བཤང་གཅི་ཚུ་དང་། མངལ་ནང་ན་གནས་པའི་བུ་ལ་སོགས་པ་བཏོན་ནི་དང་། སྡོམ་པའི་ལཱ་འབདཝ་ཡིན།

༡༣.༢ གཉིས་པ་མཁྲིས་པའི་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་གནས་དང་བྱེད་ལས་བསྟན་པ།

འཇུ་བྱེད་ཞུ་དང་མ་ཞུའི་བར་ན་གནས། །ཟས་འཇུ་དྭངས་སྙིགས་འབྱེད་ཅིང་ལུས་དྲོད་དང་། །ལྷག་མ་བཞི་ཡི་གྲོགས་དང་སྟོབས་སྐྱེད་བྱེད། །མཁྲིས་པ་མདངས་སྒྱུར་མཆིན་པར་གནས་པ་སྟེ། །དྭངས་མ་ལ་སོགས་ཁ་དོག་མ་ལུས་སྒྱུར། །མཁྲིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་སྙིང་ལ་གནས་པ་སྟེ། །ཡིད་གཞུངས་ང་རྒྱལ་བློ་དང་འདོད་པ་སྒྲུབ། །མཐོང་བྱེད་མིག་ལ་གནས་ནས་གཟུགས་མཐོང་བྱེད། །མདོག་གསལ་ལྤགས་གནས་ལྤགས་མདོག་གསལ་བར་བྱེད། །ཟེར་མི་འདི། མཁྲིས་པ་

འཇུ་བྱེད་འདི་ཕོ་བ་ལུ་ཟས་ཞུ་བ་དང་མ་ཞུ་བའི་བར་ན་གནས་ཏེ་ཡོད། བྱེད་ལས་འདི་ཁ་ཟས་ཀྱི་རིགས་ཟ་མི་དང་འཐུང་མི་ཚུ་ཞུ་ནི་དང་། དྭངས་མ་དང་སྙིགས་མ་ཚུ་ཡང་ཨ་ཙི་རེ་ཕྱེ་སྟེ་གཙོ་བོ་ལུས་ཀྱི་དྲོད་ལྷག་པར་བསྐྱེད་པ་ཨིན། དེ་གིས་མ་ཚད་མཁྲིས་པ་ལྷག་མ་མདངས་བསྒྱུར་ལ་སོགས་པ་བཞི་གི་གྲོགས་དང་སྟོབས་ཡང་སྐྱེད་པ་ཨིན། མཁྲིས་པ་མདངས་བསྒྱུར་ཟེར་མི་འདི་མཆིན་པ་ལུ་གནསཔ་ཨིན། དེ་གི་བྱེད་ལས་འདི་ ལུས་ཟུངས་བདུན་གྱི་ཐོག་མ་དྭངས་མ་དང་ཤ་གི་ཁ་དོག་དམརཔོ་སྒྲེ་བཟོ་ནིའི་ལཱ་འབདཝ་ཨིན། མཁྲིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཟེར་མི་འདི་དོན་སྙིང་ལུ་གནས་ཞིན་ན། དེ་གི་བྱེད་ལས་འདི། བསྒྲུབ་དགོ་པའི་བྱ་བ་ག་ཅི་ཨིན་རུང་དེ་གི་དོན་ལུ་ཡིད་གཞུངས་པ་ཟེར་བློ་སྟོབས་དང་། ང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ནི་དང་། བློ་གྲོས་དང་འདོད་པ་བསྒྲུབ་ནི་ལུ་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་པ་ཨིན། མཁྲིས་པ་མཐོང་བྱེད་ཟེར་མི་འདི། མིག་ཏོ་ལུ་གནས་ཞིནམ་ལས། བྱེད་ལས་འདི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཚུ་མཐོང་ནིའི་ལཱ་འབདཔ་ཨིན། མཁྲིས་པ་མདོག་གསལ་ཟེར་མི་འདི། ལུས་ཀྱི་པགས་པའི་རིམ་པ་ཚུ་ལུ་གནས་ཏེ། པགས་ཀོ་གི་ཆ་ཤས་ཡོད་ཚད་ཅིགཔ་ནང་ཁ་དོག་གསལ་བ་དང་དྭངས་པའི་ལཱ་འབདཔ་ཨིན།

༡༣.༣ གསུམ་པ་བད་ཀན་གྱི་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་གནས་དང་བྱེད་ལས་བསྟན་པ།

བད་ཀན་རྟེན་བྱེད་བྲང་ལ་གནས་པ་སྟེ། །ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་ཆུ་ལས་བྱེད། །བད་ཀན་མྱག་བྱེད་མ་ཞུ་བ་ལ་གནས། །ཟས་སྙོམ་མྱག་ཅིང་འཇུལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །བད་ཀན་མྱོང་བྱེད་ལྕེར་གནས་རོ་ཚོར་བྱེད། །ཚིམ་བྱེད་མགོར་གནས་དབང་པོ་ཚིམ་པར་བྱེད། །བད་ཀན་འབྱོར་བྱེད་ཚིགས་དམིགས་ཀུན་ལ་གནས། །ཚིགས་རྣམས་འབྱོར་ཞིང་བསྐྱང་བསྐུམ་བྱེད་པ་ཡིན། །ཟེར་མི་འདི་ བད་ཀན་རྟེན་བྱེད་ཟེར་མི་འདི་བྲང་ཁོག་ལུ་གནས་ཏེ། བྱེད་ལས་འདི་ ལྷག་མ་བད་ཀན་མྱག་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གི་རྟེན་འབད་དོ་ཡོདཔ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ སྙོམ་གྱི་རིགས་མ་འཐུངས་རུང་ངོམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆུ་དང་མཐུན་པའི་ལཱ་འབདཔ་ཨིན། བད་ཀན་མྱག་བྱེད་ཟེར་མི་འདི། ཕོ་བའི་སྟོད་མ་ཞུ་བའི་ཆ་ལུ་གནས་ཡོདཔ་དང་། བྱེད་ལས་འདི་ཟས་དང་སྙོམ་གྱི་རིགས་ལྡོད་མར་བཏང་མི་ཚུ་རགས་ཙམ་ཅིག་མྱག་སྟེ་འདུར་འདུར་པོར་འཇུལ་བར་བྱེད་པའི་ལཱ་འབདཔ་ཨིན། བད་ཀན་མྱོང་བྱེད་ཟེར་མི་འདི་ལྕེའི་དབངཔོ་ལུ་གནས་ཏེ། རོ་དྲུག་གི་བྱེ་བྲག་ཚོར་ནི་དང་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་པའི་ལཱ་འབདཔ་ཨིན། བད་ཀན་ཚིམ་བྱེད་ཟེར་མི་འདི་མགུ་ཏོག་གུ་གནས་ཞིནམ་ལས་དེ་གི་བྱེད་ལས་འདི། མིག་ཏོ་ལ་སོགས་པའི་དབངཔོ་སྒོ་ལྔ་རྒྱུས་ནི་དང་ཚིམ་པའི་ལཱ་འབདཔ་ཨིན། བད་ཀན་འབྱོར་བྱེད་ཟེར་མི་འདི། ལུས་ཀྱི་ཚིགས་མིག་ཆ་མཉམ་དང་བར་མཚམས་ཀུན་ལུ་གནས་ཞིན་ན། བྱེད་ལས་དེ་ཡང་ཚིགས་དེ་ཚུ་ཕན་ཚུན་འབྱོར་བ་ཟེར་མཐུད་ནིའི་ལཱ་དང་ཡན་ལག་བརྐྱང་ནི་དང་བསྐུམ་ནིའི་བྱ་བ་ཚུ་འབདཔ་ཨིན། དེ་སྲེ་བཤད་པའི་རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གྱི་དབྱེ་བ་ལྔ་གསུམ་བཅོ་ལྔ་པོའི་མིང་དེ་ཚུ་ག་ར་རང་རང་གི་བྱེད་ལས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒོ་ལས་བཏགས་ཡོདཔ་ལས་དོན་དག་ཡང་དེ་སྲེ་ར་ཤེས་དགོཔ་ཨིན།

༡༤ ཉེས་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

ཉེས་པའི་མཚན་ཉིད་རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ། །རླུང་གི་མཚན་ཉིད་རྩུབ་ཅིང་ཡང་བ་དང་། །གྲང་ཞིང་ཕྲ་ལ་སྲ་ཞིང་གཡོ་བ་ཡིན། །མཁྲིས་པའི་མཚན་ཉིད་སྣུམ་བཅས་རྣོ་ཞིང་ཚ། །ཡང་ཞིང་དྲི་མནམ་འཁྲུ་ཞིང་གཤེར་བ་ཡིན། །བད་ཀན

མཚན་ཉིད་སྣུམ་ཞིང་བསིལ་བ་དང་། །ལྗི་རྟུལ་འཇམ་བརྟན་འབྱར་བག་ཅན་དུ་གནས། །ཞེར་མི་འདི། ཉེས་པའི་མཚན་ཉིད་རླུང་དང་མཁྲིས་པ་བད་ཀན་གསུམ་སྤྱི་ཡོད་ས་ལས། རླུང་རྣམ་པར་མ་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་རང་གི་ངོ་བོ་འཇམ་པ་དང་ལྗི་བ་མེན་པར་རྩུབ་པ་དང་ཡང་བ་ཨིན། དྲོ་བ་དང་སྦོམ་པ་དང་། སྙི་བ་དང་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་མེད་ནི་དེ་གིས་རང་གི་རང་བཞིན་གྲང་བ་དང་ཕྲ་བ་དང་སྲ་བ། གཡོ་བའི་ངོ་བོ་སྤྲི་གནསཔ་ཨིན། རྩུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟུར་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་རླུང་ཁོ་ནའི་ཁྱད་ཆོས་ཨིན། དེ་བཟུམ་སྤྲི་རྣམ་པར་མ་གྱུར་པའི་མཁྲིས་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་ཡང་སྐྱ་བ་ལས་དུམ་གྲ་ཅིག་ལྡོག་ནི་དེ་གིས་སྣུམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྟུལ་བ་དང་བསིལ་བའི་རང་བཞིན་ལས་གོ་ལྡོག་ནི་དེ་གིས་རྣོ་ཞིང་ཚ་བ་དང་། ལྗི་བ་མེད་ནི་དེ་གིས་ཡང་བའི་ངོ་བོ་སྤྲི་གནསཔ་ཨིན། དྲི་མ་མེད་པ་དང་སྐམ་པའི་ལས་མི་ལྡན་ནི་དེ་གིས་དྲི་མི་ཞིམ་པ་མནམ་ནི་དང་། ས་ཆུའི་རང་བཞིན་གྱི་སྨན་ཟས་ལ་ལུ་ཅིག་དང་འཕྲདཔ་ད་ཐུར་དུ་འཁྲུ་ནི་དང་གཤེར་བའི་ལྷ་འབབདཔ་ཨིན། སྣུམ་པ་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟུར་བདུན་དང་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་མཁྲིས་པ་ཁོ་ནའི་ཁྱད་ཆོས་ཨིན། རྣམ་པར་མ་གྱུར་པའི་བད་ཀན་གྱི་མཚན་ཉིད་འདི། སྐྱུ་བ་དང་ཚ་བ་མེད་ནི་དེ་གིས་སྣུམ་ཞིང་བསིལ་བ་དང་། ཡང་བ་དང་རྣོ་བ་རྩུབ་པ་གཡོ་བའི་རང་བཞིན་མེདཔ་ལས་ལྗི་བ་དང་རྟུལ་བ་འཇམ་པ་བརྟན་པའི་ངོ་བོར་གནསཔ་ཨིན། རྣམ་པ་འབྱར་བག་ཅན་དང་བེ་སྣབས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་སྤྲི་གནས་ཏེ་ཡོད། ཤིན་ཏུ་སྣུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཟུར་བདུན་དང་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་བད་ཀན་ཁོ་ནའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཨིནམ་ཤེས་དགོ།

སྨན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་གྱིས་ནད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཉི་ཤུ་འཛོམས་རྒྱུ་ཡི་རེའུ་མིག

རླུང་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན།	འཇམ་པ།	ལྗི་བ།	དྲོ་བ།	སྣུམ་པ།	བརྟན་པ།	
རླུང་གི་མཚན་ཉིད།	རྩུབ་པ།	ཡང་བ།	གྲང་བ།	ཕྲ་བ་སྲ་བ།	གཡོ་བ།	
མཁྲིས་པ་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན།	གྲང་བ།	རྟུལ་བ།	བསིལ་བ།	མཉེན་པ།	སླ་བ།	སྐམ་པ།
མཁྲིས་པའི་མཚན་ཉིད།	སྣུམ་པ།	རྣོ་བ།	ཚ་བ།	ཡང་བ།	དྲི་མནམ།	འཁྲུ་གཤེར།
བད་ཀན་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན།	སྐྱུ་བ།	ཚ་བ།	ཡང་བ།	རྣོ་བ།	རྩུབ་པ།	གཡོ་བ།
བད་ཀན་གྱི་མཚན་ཉིད།	སྣུམ་པ།	བསིལ་བ།	ལྗི་བ།	རྟུལ་བ།	འཇམ་འབྱར།	བརྟན་པ།

༡༥ ཉེས་གསུམ་འཁྲུགས་པའི་རྐྱེན་བཞི་བཤད་པ།

ཉེས་པ་རླུང་དང་མཁྲིས་པ་བད་ཀན་གསུམ་པོ་རྣམ་པར་མ་གྱུར་པར་གནས་པའི་སྐབས་ལུ་འཁྲུགས་པའི་རྐྱེན་བཞི་

ཡོད་པ་ཡིན། རྐྱེན་བཞི་པོ་དེ་ཡང་དུས་ཀྱི་རྐྱེན་དང་། གདོན་གྱི་རྐྱེན། ཟས་ཀྱི་རྐྱེན། སྤྱོད་ལམ་གྱི་རྐྱེན་བཅས་བཞི་ཡིན། རྩ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་དུས་གདོན་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་བཞིས། །དེ་དག་འཕེལ་དང་ཟད་པར་གྱུར་ནས་ནི། །པགས་ལ་གྲམ་ཞིང་ཤ་ལ་རྒྱས་པ་དང་། །རྩ་རུ་རྒྱུ་ཞིང་རུས་ལ་ཞེན་པ་དང་། །དོན་ལ་འབབ་ཅིང་སྣོད་དུ་ལྷུང་བར་འགྱུར། །ཞེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྦྲི་རྐྱེན་བཞི་གིས་ཉེས་པ་གསུམ་པོ་རང་གི་ལྷུང་ཚད་ལས་ལྷག་སྟེ་འཕེལ་ནི་དང་། ཡང་ན་རང་གི་ལྷུང་ཚད་ལས་མར་ཉམས་པ་ཟེར་ཟད་ནི། ཡང་ན་འཁྲུགས་པ་གང་རུང་ལུ་གྱུར་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ནད་གཞི་ཕྱིའི་པགས་ཀོ་ལུ་གྲམ་པ་དང་། ཤ་གི་ནང་ན་རྒྱས་ནི་དང་། རྩའི་ནང་ན་ལས་ཕར་འཛུལ་ནི་དང་། རུ་ཏོ་གི་ནང་ན་རྩི་བཟུམ་སྦྲི་ཞེན་ནི་དང་། དོན་ལྔའི་ནང་ལུ་འབབ་ནི། སྣོད་དྲུག་གི་ནང་ལུ་ལྷུངམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ན་དོ་ཡོདཔ་ཨིན།

༡༥.༡ དངཔ་དུས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ནད་སྐྱེད་ཚུལ།

གསོ་བ་རིག་པ་ལས་དུས་དྲུག་སྦྲི་དབྱེ་བ་ཕྱེ་སྟེ་ཡོད་རུང་ སྤྱིར་བཏང་རྩིས་གཞུང་དང་སོ་ནམ་པ་དང་། ནངཔའི་ཆོས་ལུགས་འཛིན་མི་མང་ཤོས་ཀྱིས་དུས་བཞི་སྦྲི་བརྩི་དོ་ཡོདཔ་ཨིན། སྤྱིར་བཏང་གི་དུས་བཞིཔོ་དེ་ཡང་། དཔྱིད་ཀ་དང་། དབྱར། སྟོན་ཀ། དགུན་སྦྲི་བརྩིཝ་ཨིན། གསོ་བ་རིག་པ་ལས་བཤད་པའི་དུས་དྲུག་ནི། དགུན་སྟོད་དང་། དགུན་སྨད། དཔྱིད་ཀ། སོས་ཀ། དབྱར། སྟོན་ཀ་ཚུ་ཨིན། དུས་རང་རང་སོ་སོའི་འབྱུང་བའི་ཁམས་འཕེལ་བ་དང་ཟད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ང་བཅས་རའི་གཟུགས་ཁམས་ལུ་ཡངས་ཚུ་མེ་རླུང་གི་ཁམས་འཕེལ་ཟད་ལུ་འགྱུར་ཏེ་ནམ་ཟླ་དང་བསྟུན་པའི་ནད་གཞི་དཔེར་ན། ཚ་རིམས་ཀྱིས་མནར་ཏེ་གཟུགས་གྲང་ཤུམ་བརྒྱབ་ནི་དང་། མགུ་ཏོག་ན་ནི། དཔྱིད་ཀའི་དུས་ལུ་གནམ་དགུན་བད་ཀན་ཁོག་པའི་ནང་ལུ་བསགས་ཏེ་ཡོད་མི་འདི་དཔྱིད་ཀའི་ཉི་འོད་ཀྱིས་འཁུགས་པ་ཞུ་བའི་རྟགས་མཚན་ཕོཝ་ན་ནི་དང་། གནམ་བྱར་བསགས་པའི་མཁྲིས་པ་སྟོན་ཀའི་དུས་ལུ་སློང་སྟེ་མཁྲིས་པའི་ནད་ཕོབ་དོ་བཟུམ་སྦྲི་ཨིན།

༡༥.༢ དུས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ཉེས་པ་གསུམ་པོ་གསོག་ལྡང་ཞི་བའི་ཚུལ།

རྒྱུ་ནི་རྩུབ་སོགས་དྲོ་ལྡན་རླུང་གསོག་ལ། །གྲང་བས་ལྡང་ཞིང་སྣུམ་དྲོས་ཞི་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་རྣོ་སོགས་བསིལ་ལྡན་མཁྲིས་པ་གསོག །ཚ་བས་ལྡང་ཞིང་རྟུལ་སོགས་བསིལ་ལྡན་ཞི། །ལྕི་སྣུམ་བསིལ་ལྡན་བད་ཀན་གསོག་འགྱུར་གྱི། །དྲོ་བས་ལྡང་ཞིང་རྩུབ་སོགས་ཀྱིས་ཞི་འགྱུར། །ཞེར་གསུངས་མི་འདི། གསོག་ལྡང་ཞི་གསུམ་གྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་འདི་སྣན་ལ་ལུ་ཅིག་དང་ཁ་ཟས་རྩུབ་པ་དང་ཡང་བ་དང་ཕྲ་བ་དང་སྲ་བ་དང་གཡོ་བ་དང་སྐྱ་བའི་ཡོན་ཏན་ཅན་གལ་སྲིད་དྲོ་བ་དང་ལྡན་པར་བསྟེན་པའི་སྐབས་ལུ་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་གིས་སྦྲི་རླུང་འཁོག་པའི་ནང་ལུ་བསགསཔ་ཨིན། དེ་ཡང་རྩུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ཚུ་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དང་སྟོབས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་རླུང་རང་གི་གནས་སུ་འཕེལ་ཞིང་བསགས་ཏེ། དྲོ་བ་དང་ལྡན་པ་དེ་གིས་རླུང་བསགསཔ་ད་ལུ་གེགས་འབད་མ་ཚུགས་རུང་མགོ་མནན་ནི་དེ་གིས་ལྡང་མི་ཚུགས་དོ་ཡོདཔ་ཨིན། དེ་སྦྲི་བསགས་པའི་རླུང་དེ་ཡང་རྩུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྲང་བ་དང་ལྡན་པ་བཟའ་བའི་སྐབས་ལུ་རླུང་ནད་མངོན་སུམ་དུ་ལྡངམ་ཨིན། རྩུབ་པ་ལ་སོགས་པ་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཙམ་མ་ཚད་ཁྱད་པར་གྲང་མི་དེ་གིས་རྐྱེན་འབད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན། རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་གིས་བསླང་བའི་རླུང་ནད་དེ་ཡང་ནམ་ཅིག

གི་ཚེ་སྨྱུམ་པ་དང་། ངྲོ་བ་དང་ལྷྱི་བ་དང་སྲོམ་པ་དང་འཇམ་པ་དང་བརྟན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཟས་སྨན་བསྟེན་པའི་སྐབས་ལུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞིཔ་ཨིན།

དེ་བཟུམ་སྦེ་རྣོ་བ་དང་སྣུམ་པ་དང་ཡང་བ་དང་དྲི་མནམ་པ་དང་འཕྲུ་ཞིང་གཤེར་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཟས་སྨན་བསིལ་བ་དང་ལྡན་པ་བསྟེན་པ་ཅིན། རྣོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་གིས་མཁྲིས་པ་རང་གི་གནས་སུ་གསོག་སྟེ་བསིལ་བ་གིས་མགོ་མནན་ཏེ་ལྡང་མི་ཚུགས། མཁྲིས་པ་ཁོང་དུ་བསགས་པ་དེའི་དང་ལུ་རྣོ་སོགས་དང་ལྡན་པའི་སྨན་ཚ་བ་དང་ལྡན་པ་བསྟེན་པ་ལས་མཁྲིས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ལྡངམ་ཨིན། དེ་ཡང་རྟུལ་བ་དང་སྐྱ་བ་དང་ལྷྱི་བ་དང་རྩུབ་པ་དང་བརྟན་པ་དང་སྐམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཟས་སྨན་བསིལ་བ་དང་ལྡན་པར་བསྟེན་པའི་སྐབས་ལུ་ཞི་བར་འགྱུར་པའི་ཚུལ་གོང་བཤད་ལྟར་ཨིན། དེ་བཟུམ་སྦེ་ལྷྱི་བ་དང་སྣུམ་པ་དང་། རྟུལ་བ་དང་འཇམ་པ་དང་བརྟན་པ་དང་འབྱར་བག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཟས་སྨན་བསིལ་བ་དང་ལྡན་པར་བསྟེན་པ་ཅིན། ལྷྱི་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་གིས་བད་ཀན་རང་གི་གནས་སུ་བསགསཔ་མ་གཏོགས་བསིལ་བའི་གོང་བུ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིངས་ཏེ་འཁྱུགས་པའི་དབང་གིས་ལྡང་མི་ཚུགས། དེ་སྦེ་ལྷྱི་བ་ལ་སོགས་པའི་ཟས་སྨན་དྲོ་བ་དང་ལྡན་པ་བསྟེན་པ་ལས་བད་ཀན་གྱི་ནད་མངོན་སུམ་དུ་ལྡངམ་ཨིན། བད་ཀན་དེ་ཡང་རྩུབ་པ་དང་ཡང་བ་དང་སྐྱ་བ་དང་རྣོ་བ་དང་གཡོ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཟས་བད་ཀན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་བསྟེན་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཞི་བར་འགྱུར་བའི་རྣམ་གཞག་གོང་ལྟར་ཨིན།

༡༥.༣ རླུང་གསོག་ལྡང་ཞི་བའི་དུས་བསྟན་པ།

སོ་ག་འི་དུས་སུ་ཡང་ལ་རྩུབ་པ་ཡི། །ཡུལ་དང་ལུས་དང་ཟས་སྤྱོད་ཀུན་མཚུངས་པས། །རླུང་གསོག་བྱེད་ཀྱི་དྲོ་བས་ལྡང་མི་འགྱུར། །དབྱར་དུས་ཆར་རླུང་གྲང་བ་སྐྱེས་པས་ལྡང་། །སྟོན་དུས་སྣུམ་ལ་དྲོ་བས་ཞི་བར་འགྱུར། །ཟེར་གསུངས་མི་འདི། དཔྱིད་ཀ་རྫོགས་ཞིནམ་ལས་ཆར་རླུངམ་རྒྱས་གོང་གི་སོས་ཀའི་དུས་ལུ་ཡང་ལ་རྩུབ་པའི་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ས་གནས་ཚུ་ནང་སྡོད་པ་དང་། རླུང་གི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལུས་དང་ལྡན་པའི་མི་ཚུ་གིས་ཡང་ལ་རྩུབ་པ་དང་སྐྱ་བ་དང་གཡོ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཟས་དང་། དེ་དང་འདྲ་བའི་སྤྱོད་ལམ་ག་ར་གཅིག་ཁར་འཚོགས་འོང་བའི་སྐབས་ལུ་རླུང་འཕེལ་པའི་ནང་ལུ་བསག་དོ་ཡོདཔ་ཨིན། དུས་དེའི་སྐབས་ལུ་ཤིན་ཏུ་དྲོ་བ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་དྲོ་བ་དེ་གིས་རྩུབ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་སྦྱོབས་མ་མཚུངསམ་ལས་གསོག་པའི་གེགས་འབད་མ་ཚུགས་རུང་ནུས་པ་དུམ་གྲ་ཅིག་ཆུང་སུ་བཟོ་བཏངམ་ལས་ལྡང་མི་ཚུགས་དོ་ཡོདཔ་ཨིན། དུས་དེ་ཁར་བསགས་པའི་རླུང་འདི་གནམ་བྱར་གྱི་དུས་ལུ་ཆར་རླུང་རྒྱས་པའི་སྐབས་གྲང་བ་སྐྱེས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལྡངམ་ཨིན། དེ་ཡང་ཆར་རླུང་ཆད་དེ་གནམ་དགུན་གྱི་གྲང་བ་ལུ་མ་ལྷོད་པའི་བར་གྱི་སྟོན་ཀའི་དུས་ལུ་སྣུམ་ལ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཤུགས་སྦེ་ར་རྒྱས་པའི་དབང་གིས་ཞི་དོ་ཡོདཔ་ཨིན།

༡༥.༤ མཁྲིས་པ་གསོག་ལྡང་ཞི་བའི་དུས་བསྟན་པ།

དབྱར་དུས་སྣུམ་བསིལ་མཁྲིས་གསོག་ལྡང་མི་འགྱུར། །སྣུམ་དྲོས་སྟོན་ལྡང་དགུན་སྟོད་བསིལ་བས་ཞི། །ཟེར་མི་འདི།
དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ་གནམ་བྱར་གྱི་སྐབས་ལུ་རྣོ་ཚ་སྣུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་ཁར་སྡོད་པ་དང་། མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་

ཅན་གྱི་མི་ཚུ་གིས་རྣོ་ཚ་སྣུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་ག་ར་དུས་གཅིག་ལུ་མཚུངས་པར་བསྟེན་པ་ལས་མཁྲིས་པ་རང་གནས་སུ་འཕེལཝ་ཨིན་ཡི། ཆར་རླུང་གི་བསིལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ལྡང་བའི་གེགས་འབད་དེ་སྟོབས་ཞན་སུ་བཟོ་བཏངམ་ལས་མཁྲིས་པ་བསགསཔ་མ་གཏོགས་ལྡང་མི་ཚུགས། དེ་ཡང་སྣུམ་དྲོ་རྣོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་དུས་སྟོན་ཀའི་སྐབས་ལུ་མཁྲིས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་རྐྱེན་དེ་གིས་ལྡང་མི་འདི་སྟོན་གྱི་སྣུམ་དྲོ་ཚ་རྣོའི་དུས་ཚོད་རྫོགས་ཏེ་དཔྱིད་ཀའི་རྒྱུན་ཡང་ལུ་མ་ལྷོད་པའི་བར་གྱི་དགུན་སྟོད་ཀྱི་དུས་དེ་ཁར་བསིལ་བ་ལ་སོགས་པ་མཁྲིས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་དབང་གིས་ཞི་དོ་ཡོདཔ་ཨིན།

༡༥.༥ བད་ཀན་གསོག་ལྡང་ཞི་བའི་དུས་བསྟན་པ།

དགུན་སྨད་བསིལ་སྣུམ་ལྕི་བས་བད་ཀན་གསོག །བསྒྲོངས་པས་ལྡང་མིན་དཔྱིད་དུས་ཉི་མའི་འོད། །དྲོ་བས་ལྡང་ཞིང་སོ་ག་ཡང་རྒྱུབ་ཞི། །ཟེར་མི་འདི། དེ་བཟུམ་སྦེ་དགུན་སྟོད་ཀྱི་ཟླ་བ་གཉིས་རྫོགས་ཏེ་དཔྱིད་ཀའི་དུས་ལུ་མ་ལྷོད་པའི་དགུན་སྨད་ཀྱི་དུས་དེ་ཁར་བསིལ་སྣུམ་ལྕི་རྟུལ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ས་གནས་ཚུ་ནང་སྡོད་པ་དང་། བད་ཀན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་དང་ལྡན་པའི་མི་ཚུ་གིས་བསིལ་སྣུམ་ལྕི་རྟུལ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་ག་ར་དུས་གཅིག་ལུ་བསྟེན་པ་ལས་བད་ཀན་རང་གནས་ལུ་བསགསཔ་ཨིན། དེའི་དུས་སྐབས་ལུ་ལྷག་པར་དུ་གྲང་ནི་དེ་གིས་ཆུ་འཁྱགས་རོམ་ལུ་འགྱུར་དོ་བཟུམ་དང་། ཞུན་མར་ཁྱེགས་སྦེ་འཁྱགས་ཏེ་གོང་བུ་འགྲིལ་དོ་བཟུམ་སྦེ་བད་ཀན་བསྒྲོངས་ཏེ་སྡོདཔ་ལས་དངོས་སུ་ལྡང་མི་ཚུགས། དེ་སྦེ་བསྒྲོངས་ཏེ་ཡོད་མི་བད་ཀན་འདི་དཔྱིད་ཀའི་དུས་ཀྱི་ཉི་མའི་འོད་ཞིན་ཏུ་དྲོ་བ་ཡོད་ནི་དེ་གིས་གོང་བུ་བཞིག་སྟེ་ནད་སྦེ་ལྡངམ་ཨིན། ནད་ལྡང་མི་དེ་ཡང་སོས་ཀ་ཡང་ལ་རྒྱུབ་པ་ལ་སོགས་པ་བད་ཀན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་གིས་ཞི་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གོང་བཤད་རླུང་གི་སྐབས་བཟུམ་སྦེ་ར་ཤེས་དགོ།

ཉེས་པ་གསུམ་གསོག་ལྡང་ཞི་གསུམ་གྱི་རེའུ་མིག

དུས་ཚིགས།	དཔྱིད་ཀ།	སོས་ཀ།	དབྱར་ཀ།	སྟོན་ཀ།	དགུན་སྟོད།	དགུན་སྨད།
འབྲུག་ཟླ།	༡-༢	༣-༤	༥-༦	༧-༨	༩-༡༠	༡༡-༡༢
སྤྱི་ཟླ།	༢-༣	༤-༥	༦-༧	༨-༩	༡༠-༡༡	༡༢-༡
རླུང་།		གསོག	ལྡང་།	ཞི།		
མཁྲིས་པ།				ལྡང་།		
བད་ཀན།	ལྡང་།	ཞི།			གསོག	གསོག

༡༥.༦ གཉིས་པ་གདོན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་ནད་སྐྱེད་ཚུལ།

གདོན་ཟེར་མི་འདི། གསོ་རིག་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། རང་ངོམ་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་ཕན་གནོད་སྒྲོ་བཏགས་བྱས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་མི་མིན་གྱིས་གནོད་པ་གཏོང་བ། ཟེར་བཀོད་ཡོད་དོ་བཟུམ། མ་རིག་འཁྲུལ་པའི་ངོ་བོ་ལྷ་ལྷ་ཀླུ་བཙན་བདུད་མ་མོ་རྒྱལ་པོ་ཟེར་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མི་མ་ཡིན་གྱི་རིགས་ཚུ་རང་རང་སོ་སོའི་ལས་ལས་བརྟེན་ཏེ་ས་རྡོ་རི་བྲག་ཤིང་ཆུ་མིག་མཚོ་ལྟེང་ཀ་ལ་སོགས་པ་ཚུ་ནང་སྐྱེས་ཏེ་ཡོདཔ་སྦེ་བརྩིཔ་ཨིན། དེ་གིས་སྦེ་སེམས་ཅན་དམར་བསད་འབད་བ་དང་། སྡོམ་པ་དང་དམ་ཚིག་ལས་འགལ་བ། ས་གཉན་བཀོ་བ། རྡོ་གཉན་སློག་པ། ཆུ་གཉན་དཀྲུགས་པ། ཤིང་གཉན་བཅད་པ། ཐབ་གཞོབ་དང་། མི་གཙང་ཐལ་རྡུལ་མེ་བཏང་བ་ལ་སོགས་པ་ཚུ་འབད་བ་ཅིན། དེ་ཚུ་གིས་འགྲོ་བ་མི་དེ་ཚུ་ལུ་གནོད་པ་བཏམ་དོ་ཡོདཔ་ཨིན། གདོན་གྱིས་གནོད་པའི་ནད་རྟགས་འདི། སྤྱིར་བཏང་ཉེས་པ་གསུམ་འཁྲུགས་ཏེ་ན་མི་དང་དུམ་གྲ་ཅིག་མ་འདྲཔ་སྦེ་འོང་། གདོན་གྱིས་གཙོ་བོ་ངབཅས་རའི་སེམས་ཁམས་འཁྲུགས་ཏེ་ན་དོ་ཡོདཔ་ལས་མངཝ་ཤོས་ར་སེམས་ཁམས་དང་འབྲེལ་བའི་ནད་གཞི་ཚུ་གདོན་གྱིས་གནོད་པའི་རྟགས་མཚན་ཅིག་ཨིན། ནད་གཞི་ལ་ལུ་ཅིག་སྨན་བཅོས་ག་དེ་སྦེ་འབད་རུང་དྲག་མ་བཏུབ་པར་གདོན་བཅོས་ཆུང་ཀུ་ཅིག་འབདཝ་ད་དུས་འཕྲལ་ལས་དྲག་མི་ཚུ་དངོས་སུ་མཐོང་ཆོས་སུ་གྱུར་ཏེ་ཡོདཔ་ལས་དེ་ཚུ་གདོན་གྱིས་གནོད་པའི་ནད་ཨིནམ་ཐག་ཆོདཔ་ཨིན།

༡༥.༧ གསུམ་པ་ཟས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ནད་སྐྱེད་ཚུལ།

འགྲོ་བ་མི་དང་དུད་འགྲོ་སེམས་ཅན་ག་ར་ཨིན་རུང་ཟས་ཟ་ནི་དང་། སྐོམ་གྱི་རིགས་ཚུ་འཐུངས་ཏེ་གཟུགས་བདེ་ཏོག་ཏོ་སྦེ་གནསཔ་ཨིན། དེ་འབདཝ་ད། ཟས་དང་སྐོམ་གྱི་རིགས་ཚུ་ག་ཅིར་ཨིན་རུང་རང་གི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཤཱས་ཆེ་ཆུང་དང་། དུས་ཚོད་དང་བསྟུན་པའི་ཟས་ཚུ་བཟའ་ཐངས་ཤེས་དགོ། དེང་སང་ཡར་རྒྱས་འགྱོ་ཚར་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་དང་། ཡར་རྒྱས་འགྱོ་བའི་བསྐྱང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ག་ཏེ་ལུ་ཡང་མང་ཤོས་ཅིག་ཟས་བཟའ་ཐངས་མ་ཤེསཔ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ནད་གཞི་དཔེར་ན། ཉམས་རྒྱུགས་དྲགས་པའི་ནད། ཆང་ཟེ་ནུསཔ། ཁྲག་ཤུགས་ཀྱི་ནད། གཅིན་སྙིའི་ནད། མཆིན་པའི་ནད། དྲེག་གྲུམ་གྱི་ནད་རིགས་ཚུ་ཐོབ་ཨིན་པས། དེ་གིས་འབད་གསོ་བ་རིག་པ་ལས་ཟས་ཀྱི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཁ་ཟས་བསྲུམ་པ། ཟས་ཚོད་རན་པར་བཟའ་བའི་ལེའུ་ལོགས་སུ་སྦེ་གསུངས་ཏེ་ཡོད།

༡༥.༨ བཞི་པ་སྤྱོད་ལམ་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་ནད་སྐྱེད་ཚུལ།

སྤྱོད་ལམ་འདི་དེང་སང་དུས་རྒྱུན་འཕྲུལ་ཆས་དང་འབྲེལ་བ་འཐབ་འཐབ་སར་སྦོད་དགོཔ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ འཕྲུལ་ཆས་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཤི་རྐྱེན་བྱུང་མི་དཔེར་ན། སྣུམ་འཁོར་ཐུག་རྐྱེན་དང་འབྲེལ་བའི་ཤི་རྐྱེན་དང་། གློག་མེ་དང་འཕྲུལ་ཆས་གཡོག་བཀོལ་ཐངས་མ་ཤེསཔ་ལས་བརྟེན་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ངན་ཚུ་བྱུངམ་ཨིན། དེ་བཟུམ་སྦེ་ལ་ལུ་ཅིག་དུས་རྟག་པར་སྐྱིད་ཉལ་གྱི་ངང་ལུ་སྡོདཔ་ལས་ ཉམས་ཚད་ལས་བརྒལ་རྒྱུགས་པའི་ནད་དང་། དོན་སྙིང་གི་ནད། ཁྲག་ཤུགས་ཀྱི་ནད་ཚུ་ཐོབ་ཨིན་པས། དེ་འབདཝ་ལས་དུས་རྒྱུན་དུ་ཡོ་ག་རྩེ་ནི་དང་། ལུས་རྩལ་འགྲན་ནི། མདའ་རྩེད་ལ་སོགས་པ་འབད་དེ་གཟུགས་ཁམས་བདེ་བའི་ཐབས་ལུ་བརྩོན་དགོ།

༡༨ ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ།

ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ་ལ། རླུང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ་དང་། མཁྲིས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ། བད་ཀན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ་བཅས་ཡོད་པ་ལས།

༡༨.༡ དང་པ་རླུང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ་ནི།

ཁྱད་པར་ཁ་དང་ཡང་རྩུབ་བསྟེན་དྲགས་དང་། །ཆགས་པས་དུབ་དང་ལྟོ་ཆག་གཉིད་ཆག་དང་། །ལྗོ་སྟོང་ལུས་ངག་བྱ་བ་དྲག་ཤུལ་དང་། །ཁྲག་མང་ཟགས་དང་འགྲུ་སྐྱུག་དྲག་པོས་བཏབ། །བསིར་བུས་བུས་དང་ག་ཆད་དུས་པ་དང་། །སྨྱུ་ངན་སེམས་ལས་ཁ་ལས་ཆེས་པ་དང་། །བཅུད་མེད་ཁ་ཟས་ཡན་ལ་གཏད་པ་དང་། །ཤུགས་བཀག་པ་དང་ནན་གྱིས་བཙིར་བ་ཡི། །རྐྱེན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རླུང་ནད་ལྡང་བར་བྱེད། །ཞེར་མི་འདི། རླུང་གི་ནད་སློང་བའི་རྐྱེན་ཁྱད་པར་བ་འདི། སྨན་དང་བཟའ་བཏུང་གི་རིགས་རོ་ཁག་དྲག་དང་། ཨ་རུ་དང་བ་རུ་མེན་པའི་གཞན་རོ་བསྐ་བའི་རིགས་བཟའ་ནི་དང་། རོ་ག་དེ་སྤྲི་ཞིན་རུང་ཡོན་ཏན་ཡང་ཞིང་རྩུབ་པ་དང་། ཤ་བ་དང་ཕྲ་བ་སྐྱ་བ་གཡོ་བ་གྲང་བ་དང་ལྡན་པ་བསྟེན་དྲགས་པ་དང་། ཨམ་སྤུ་ལུ་ཆགས་པ་སྤྱད་དྲགས་ཧ་ཅུ་སྟུག་ནི་དང་། ཚར་ལེ་ཤཱ་ཅིག་ར་ལྗོ་ཆག་ནི་དང་། བཞེས་སྒོ་ཟ་རུང་ཞུང་སུ་ཅིག་ལས་བཀལ་མ་ཟ་མི་དང་། ནུབ་མོ་ལེ་ཤཱ་ཅིག་ར་མ་ཉལ་བར་གཉིད་ཆག་ནི་དང་། ངོ་པ་བཞེས་སྒོ་ག་ནི་ཡང་མ་ཟ་བར་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་དྲག་ཤུལ་ཆེ་དྲགས་པ་འབད་ནི་དང་། ཁྲག་གཏར་ནི་དང་རྨས་སྐྱོན་ལ་སོགས་པ་དང་བུ་ག་རྩ་ལས་ཁྲག་མངམ་སྦྲེ་འཛག་འགྱོ་མི་དང་། ཡང་ཅིན་ ཆབ་གསང་བཤལ་ནི་དང་ཁ་ལས་ལེ་ཤཱ་ཅིག་ར་སྐྱུགས་མི་དང་། ག་བུར་ལ་སོགས་པའི་དྲིམ་ཏུམ་ནི་དང་། དེ་སྦྲེ་མེན་རུང་རླུང་བསེར་བུ་གིས་ཡུན་རིང་འཕུ་བའི་ནང་སྡོད་ནི་དང་། ག་ཆད་པ་ཟེར་ཐང་ཆད་ཆད་ར་ཧུ་ནི་དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་སྒོ་ལས་སྨྱོ་ངན་དང་སེམས་ཀྱི་ལྷ་ཤུགས་ཅན་འབད་ནི། ཉིན་མཚན་མེད་པར་ཁ་སླབ་དགོཔ་འཐོནམ་ལ་སོགས་པ་ཁ་གི་ལཱ་མང་ནི་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་མ་སྨིན་པ་དང་ཡངན་སྨིན་ཐལ་ཆེས་པ་བཟུམ་བཅུད་མེད་པའི་ཁ་ཟས་རྐྱངམ་ཅིག་གཙོ་བོ་སྦྲེ་ཟ་ནི་དང་། ཆབ་གསང་རྒྱསཔ་དང་བསྡུསཔ་འཐོན་པའི་ཤུགས་བཀག་ནི་དང་། ཡང་ཅིན་མ་འཐོན་རུང་ཤུགས་སྦྲེ་བཙིར་ཏེ་བཏངམ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་དེ་ཚུ་གིས་རླུང་གི་ནད་གློ་བུར་དུ་སློངམ་ཨིན།

༡༨.༢ མཁྲིས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ།

ཚ་བའི་རོ་དང་རྣོ་ཚ་སྣུམ་བསྟེན་དྲགས། །རྒྱུད་ལ་ཞེ་སྡང་དྲག་པོ་སྐྱེས་པ་དང་། །ཚད་དགུང་གཉིད་ལོག་འདུག་རྫེས་དྲག་ཤུལ་བྱས། །མི་ཐེག་ཁུར་དངས་སྲན་བཙོས་པ་དང་། །གཞུ་སྲན་བཀང་དང་འཛིངག་བཀྱེ་བ་དང་། །བང་དང་འགྲོ་ལས་དག་གིས་ཉེན་པ་དང་། །རྟ་ཡིས་བཏབས་དང་གཡང་ལ་ལྷུང་བ་དང་། །འཐིབས་འོག་རྩུད་དང་རྡོ་དབྱུག་བརྟུངས་པ་དང་། །ཤ་མར་བུ་རམ་ཆང་སོགས་བཟའ་བཏུང་དྲགས། །རྐྱེན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མཁྲིས་ཚད་སློང་བར་བྱེད། །ཞེར་མི་འདི། མཁྲིས་པའི་ནད་སློང་བའི་རྐྱེན་ཁྱད་པར་བ་འདི། ཅི་ཏྲ་ཀ་དང་ན་ལེ་ཤམ་ལ་སོགས་པ་ཚ་བའི་རོ་དང་ལྡན་པ་མང་ཤོས་ཅིག་དང་། ཆང་གི་རིགས་འཐུང་ནི་དང་། ལོ་མར་དང་འབྲུ་མར་ལ་སོགས་པ་རྣོ་ཚ་སྣུམ་ལ་ཡང་ཞིང་དྲི་མནམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བཟའ་འཐུང་བསྟེན་དྲགས་ནི་དང་། རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ཞེ་སྡང་དྲག་

པོ་སྐྱེས་པ་དང་། ཆ་བའི་དུས་ཀྱི་ཉིན་དགུང་ལུ་གཉིད་ལོག་ནི་དང་གཞི་གཅིག་ལུ་སྡོད་པའི་ཤུལ་ལུ་གློ་བུར་དུ་དྲག་ཤུལ་གྱི་ལྷ་འབབ་ནི། འབྲུ་མ་ཚུགསཔ་བཞིན་དུ་ཁུར་ཆ་སྦོམ་རྩ་འགེངས་ཏེ་འབག་ནི་དང་འབྱུ་ནི། ས་སྐམ་སྲ་ཁྲག་ཁྲ་ཁོད་ཀོ་བརྡོན་ཏེ་བསྐོ་ནི། གཞུ་སྲ་ཁྲག་བཀང་ནི་དང་། ཕེད་ཤེད་འཛིང་ནི། བང་རྒྱུག་ནི། ཚད་དགུང་བཟུམ་ལུ་ལམ་འགྱོ་ནི་དང་ལྷ་ཤུགས་སྲེ་འབབ་དེ་ན་ཐན་ར་འུ་སྟུག་ནི། རྟ་ལ་སོགས་པ་གིས་བརྡབས་བཏང་ནི་དང་། བྲག་དང་གཡང་གུ་ལས་མར་བུད་ནི། གད་པ་དང་རྡོ་ཤིང་ཚུ་རིབ་འོངས་པའི་འོག་ལུ་ཚུད་ནི། རྡོ་དང་དབྱུག་པ་ལ་སོགས་པ་གིས་ཚར་ལེ་ཤ་ཅིག་བརྡུངས་བརྡུངས། ལྷག་པར་དུ་ཤ་དང་མར་བུ་རམ་ཆང་ལ་སོགས་པ་བཟའ་འཐུང་ཐལ་དྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་དེ་ཚུ་གིས་མཁྲིས་པ་ཚ་བའི་ནད་གཞི་གློ་བུར་དུ་སློང་བཏང་དོ་ཡོདཔ་ཨིན།

༡༨.༣ བད་ཀན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སློང་རྐྱེན་བཤད་པ།

ཁ་མངར་ལྩི་བསིལ་སྣུམ་བསྙེན་དྲགས་པ་དང་། །འགྲངས་རྗེས་དལ་བར་འདུག་དང་ཉིན་གཉིད་ལོག །ལྷན་སྙིང་ཉལ་དང་ཆུར་ཞུགས་གོས་སྲབ་འཁྱུགས། །གྲོ་སྲན་གསར་ངོག་སེར་ཅན་སྲུངས་པ་དང་། །ར་སྐྱོམ་ཤ་རིད་ཏིལ་བུ་འབྲུ་མར་དང་། །རྩི་མར་རུལ་པ་ལོ་བཤུར་ལ་ཕྱུག་རས། །རི་སྐྱོག་ལ་སོགས་རྗེན་ཟས་མཐའ་དག་དང་། མ་འཚོས་འཚིག་དང་ཁེངས་པོའི་ཟས་རྣམས་དང་། །ར་ཡི་འོ་སྔོན་ཞོ་དར་ཆུ་གྲང་ཇ། །བཟའ་བཏུང་ཆེས་ཏེ་ཚད་ལས་འདས་པ་འམ། །སྔ་མ་མ་ཞུ་ཕྱི་མ་ཟོས་པ་ཡི། །རྐྱེན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བད་ཀན་གྲང་ནད་སློང་། །ཟེར་བད་ཀན་གྱི་ནད་སློང་བར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་འདི། སྐྱབས་དང་ཁུར་མོང་ལ་སོགས་པ་རོ་ཁ་བའི་རིགས་དང་། འོ་མ་ལ་སོགས་པ་རོ་མངར་བ་དང་། རོ་ག་དེ་སྲེ་ཨིན་རུང་ལྩི་བ་དང་། བསིལ་བ། སྣུམ་པ། རྟུལ་བ། འཇམ་པ། བརྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བཟའ་འཐུང་བསྙེན་དྲགས་པ་དང་བཞེས་སྒོ་ཟ་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་དལཔ་སྡེ་སྡོད་ནི་དང་། ཉིམ་གཉིད་ལོག་ནི་དང་། ས་སྣོནམ་གུ་ཡུན་རིངམོ་སྡེ་སྡོད་ནི་དང་ཉལ་ནི། སྟོན་ཀའི་དུས་མེན་པར་གནམ་དགུན་གྱི་སྐབས་ལུ་ཆུ་ནང་འཛུལ་ནི། གནམ་གཤིས་གྲང་བའི་སྐབས་ལུ་གོས་སྲབ་འཕྲོས་འཕྲོས་གྱོན་ཏེ་སྡོད་དེ་གྲང་ནི། གྲོ་དང་སྲནམ་ཅུང་དང་ཁམ་ལ་སོགས་པ་གསར་ངོག་ཅན་དང་། སེར་ཅན་ཟེར་མ་སྨིན་པ། ཆོ་རུང་སྔོནམ་སྲེ་ལེ་ཤ་ཟ་ནི། ཡང་ཅིན་ཡུན་རིངམོ་སོང་བའི་སྲུངས་པ། ར་ཤ་དང་སྐྱོམ་པོ་ཟེར་རྟོལ་གྱི་ཤ་རིདཔ་དང་། ཏིལ་ལུ་དང་ཀང་དེ་ཚུ་མངམ་སྲེ་ཟ་ནི། འབྲུ་མར་དང་རྩི་མར། གཞན་ཡང་བཟའ་ནིའི་རིགས་རུལ་རུལཔ་ཚུ་དང་། ལོ་བཤུར་ཟེར་སྲན་ཅུངམ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་མ་ཉག་ཉིག་ཐལ་མི། ལ་ཕུག་ཧྲེངམ། རི་སྐྱོག་ལ་སོགས་པའི་རྗེན་ཟས་ཟེར་མ་བཙོ་བར་ཟ་ནི་དང་། དེ་ཚུ་རྗེན་པ་མེན་པར་བཙོ་སྟེ་འབད་རུང་ལེགས་ཤོམ་སྲེ་མ་ཚོ་མི་དང་། ཡང་ཅིན་འཚིག་འཚིགཔ་ཚུ་ཟ་ནི། ཚོསཔ་སྲེ་བཙོ་རུང་ཡུན་ལོན་པའི་ཁེངས་པོར་གྱུར་པའི་ཟས་དེ་ཚུ་ཟ་ནི་དང་། རའི་འོ་སྔོན་ཟེར་ཨོམ་ཚ་ཏོམ་མེན་པར་ཁོད་སི་སི་འཐུང་ནི། ཞོ་མ་ལངས་མི་དང་། དར་ཕ་ཧྲིངམ། ཆུ་ཁོད་སི་སི། ཇ་ལ་སོགས་པ་ལེ་ཤ་སྲེ་འཐུང་ནི་དང་། གོང་གི་ཟས་སྐོམ་ཚུ་མེན་རུང་བཟའ་འཐུང་ཚད་ལས་ཐལ་དྲགས་ཏེ་ཟཔ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་དེ་ཚུ་གིས་བད་ཀན་ཟེར་གྲང་བའི་ནད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་སློང་བཏངམ་ཨིན།

༡༧ ཉེས་པ་གསུམ་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་དང་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ།

ཉེས་པ་གསུམ་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་དང་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ་ལ། རླུང་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་དང་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ་དང་། མཁྲིས་པ་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་དང་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ། བད་ཀན་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་དང་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ་བཅས་ཡོད་པ་ལས།

༡༧.༡ དང་པོ་རླུང་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་པ་ནི།

འཁྲུགས་རྟགས་རླུང་གི་རྩ་ནི་སྟོང་ལ་རྒྱལ། །ཆུ་ནི་ཆུ་འདྲ་དངས་ལ་ལོག་རྗེས་སྣུ། །འགྲོ་འདོད་ཤུས་འདེབས་ཞེས་པ་ཡང་ལ་འགྱོ། །མགོ་བོ་ཐི་འཁོར་རྣ་བ་འུར་ལ་འཁྲོག །ལྕེ་སྐམ་དམར་རྩུབ་ཁ་རོ་བསྐ་བ་ཁྲོ། །གཟེར་འཕོ་གྲང་འདར་འགྱུལ་རྒྱབ་ཟུག་དང་སྐོམ། །རེངས་ཁྱུམས་བྱེ་ཆག་འཕྱིན་དང་དགྲིས་སྐམ་བྱེད། །འགྱུལ་ན་ཟུག་ཚེ་སྤྱུ་བརྩེ་ཕྲུམ་སེར་ཁྱེར། །གཉིད་མེད་གཡལ་འདར་རྒྱང་འདོད་ཚིག་པ་ཟ། །དབྱི་རྐེད་རུས་ཚིགས་མ་ལུས་བརྡུངས་སྐམ་བྱེད། །ལྷག་པ་བྲང་དང་མྱུར་འགྲམ་ཟུག་ཅིང་གཟེར། །རླུང་གསང་རྣམས་ནི་ཁ་བྱེ་མནན་ན་ན། །སྟོང་སྐྱུགས་བྱེད་ཅིང་ཐོ་རངས་ལྡུ་གསོབ་ལ། །སྦྲོ་འཁྲོག་དགོངས་དང་ཐོ་རངས་ཞུ་རྗེས་ན། །ཞེར་གསུངས་མི་འདི། ཉེས་པ་གསུམ་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་ལས། དང་པ་རླུང་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་སུ་རྩ་འདི་ཁྲག་གི་ཆ་ཉམས་པའི་དབང་གིས་མནན་མི་བཟོད་པ་སྟོང་པ་འོང་ནི་དང་། རླུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡང་གཡོའི་ཆ་དེ་གིས་སྙིང་ལུ་རྒྱལ་པའི་ཉམས་འོང་། རླུང་གི་ཆུ་འདི་ལུ་མའི་ཆུ་དང་འདྲ་བ་སྦོ་བ་དང་། དྭངས་པ། མང་ཆེ་བ་རང་བཞིན་ལས་མི་ལྡོག་པ་དང་། གལ་སྲིད་ལྡོག་པ་ཅིན་སྦུར་ལས་སླ་བ་འབྱུངམ་ཨིན། རླུང་ཡང་གཡོའི་མཚན་ཉིད་དང་འདྲ་བ་གནས་གཅིག་ནང་སྡོད་མ་ཚུགས་པར་ཕར་ཚུར་འགྱོ་དགོ་མནོ་འོང་། ཐང་ཆད་དེ་ཤུས་འདེབས་པ་ཟེར་ཧུཤི་ཟེར་བའི་སྒྲ་འདོནམ་ཨིན། ཞེས་པ་ཡང་ལ་སེམས་འགྱོ་བ་དང་། རླུང་ཀླུད་པ་དང་རྣ་བའི་བུ་གར་ཞུགས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་མགོ་བོ་ཐི་འཐོམ་དང་རྣམ་ཅོ་སྐད་རྒྱབ་ཨིན། ལྕེ་སྐམ་ནི་དང་ལྕེ་མདོག་དམརཔོ་དང་རྩུབ་དྲག་འགྱོ་འོང་། ག་ནི་ཡངམ་ཟ་རུངཁ་ནང་ལུ་རོ་བསྐ་བ་ཚོར་ནི་དང་། ན་ཟུག་གནས་ངེས་མེད་སྦྲེ་བརྒྱབ་འོང་། གཟུགས་གྱང་ནི་དང་། བ་སྤུ་བརྩེ་ནི། གཟུགས་འདར་ནི་ཚུ་འབྱུངམ་ཨིན། ལུས་འགྱུལ་བསྐྱོད་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ན་ཟུག་ལུས་ཀུན་ལུ་ཁྱབ་པའམ། ཡང་ཅིན་གནས་གཅིག་ནང་ཀོ་ལེར་ཟུག་གཟེར་བརྒྱབ་འོང་། སྐོམ་པ་ཟེར་སྐྱིད་ལུག་ནི་དང་། ལུས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་རེངས་པའམ་ཡངན་བརྒྱང་བསྐུམ་མི་ཤེས་པར་འཁྱུམས་འགྱོ་ནི། ཤ་དང་ལྤགས་ཀོ་སོ་སོར་ཁ་བྱེ་དོ་བཟུམ་དང་རུས་རྐང་ཆག་འགྱོ་དོ་བཟུམ་འབད་ནི། མིག་ཏོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་འཐོན་འགྱོ་དོ་བཟུམ་མའི་ཚོར་བ་དང་། ཡན་ལག་ལུ་གཞན་གྱིས་དཀྲིས་དོ་བཟུམ་འབད་ནི། འགྱུལ་བསྐྱོད་འབད་བའི་སྐབས་ན་ཟུག་ལྷག་པར་དུ་རྒྱབ་ཨིན། བ་སྤུ་བརྩེ་ནི་དང་ཕྲུམ་སེར་ཁྱེར་བ་ཟེར་གྱང་ཤུགས་བརྒྱབ་ནི། ཉལ་མ་གཉིད་མེད་པར་གཡལ་མང་བ་ཟེར་ཧའི་འཕྱར་ནི། ལུས་འདར་བ་དང་རྐང་ལག་བརྒྱང་དགོ་མནོ་ནི་དང་ཅིགཔ་ཟ་ནི་ཚུ་འབྱུངམ་ཨིན། དེ་དང་ཅིག་ཁར་དབྱི་མིག་དང་རྐེདཔ་རུས་ཚིགས་ཚུ་བརྡུང་བརྡུངམ་བཟུམ་ཚོར་ནི། ལྷག་སྙིག་དང་བྲང་ཁོག་མྱུར་འགྲམ་ཚུ་ལྷག་པར་དུ་ན་ཟུག་བརྒྱབ་ནི། ཨན་སྟོང་ཚིགས་པ་དང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རླུང་གསང་ཚུ་ཁ་བྱེ་སྙེ་མནན་པ་ཅིན་ན་ནི་དང་། སྟོང་སྐྱུགས་འབད་དེ་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་ལུ་ཁ་ལས་ལྦུ་སོབ་ཅན་འཐོན་ནི། ཁོང་པ་སྦྲོ་འཁྲོག་འབད་ནི་དང་དགོང་དང་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་དང་ཟས་ཞུ་བའི་ཤུལ་མ་ལྷག་པར་དུ་ན་ནི་ཚུ་འབྱུངམ་ཨིན།

༡༧.༢ རླུང་གི་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ།

རླུང་གི་ནད་ལ་ཟས་སྐོམ་ནི། ལོ་ལོན་པའི་ཤ་རྙིམ་པོ། ཏིལ་སོགས་འབྲུ་མར། ལོ་ལོན་པའི་རྩི་མར་རྙིང་པ། བུ་རམ་སླུག་པོ། སྔོག་སྐྱ། བཙོང་ནག། འོ་མ་དྲོན་མོ། ལྷུ་བ་དང་རུས་མཉེའི་ཟན་ཆང་། བུར་ཆང་། རུས་ཆང་ཚུ་བསྟེན་དགོས།
སྤྱོད་ལམ་ནི། གནས་དྲོ་སར་སྡོད་དགོས་པ་དང་། རང་རང་གི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གྲོགས་བསྟེན་དགོས། སྨན་ནི། རོ་མངར་བ་དང་སྣུར་བ། ལན་ཚྭ་བ། ནུས་པ་སྣུམ་པ། ལྗི་བ། འཇམ་པ་ཚུ་བསྟེན་དགོས། རླུང་ལུ་འཇམ་རྩི་དང་། སྣུམ་ཚུགས། མེ་བཙའ་དང་གསེར་ཁབ་ཚུ་བརྒྱབ་དགོས་པ་ཨིན།

༡༧.༣ མཁྲིས་པ་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་བསྟན་པ།

མཁྲིས་པ་འཁྲུགས་རྟགས་རྩ་རྒྱས་ཕྲ་ཁྲིམས་མགྱོགས། །ཆུ་མདོག་དམར་སེར་དྲི་དུགས་རླངས་པ་ཆེ། །མགོ་ན་ཤ་ཚ་ཁ་རོ་སྐྱུར་ལ་ཁ། །ལྕེ་སྟེང་བད་ཀན་ཆེལ་སྣ་སྔོ་སྐམ། །མིག་སྤྲིན་དམར་སེར་གཟེར་བ་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ། །ནུབ་གཉིད་ཆུང་ལ་ཉིན་པར་གཉིད་མི་ཐུབ། །ལུད་པ་དམར་སེར་ཚ་བྲོ་སྐོམ་དད་ཆེ། །ཁྲག་མཁྲིས་འཁྲུ་སྐྱུག་རྫུལ་ཆེ་དྲི་མ་མནམ། །ཁ་དོག་དམར་སེར་སྨིན་ཅིང་འདྲུལ་བར་བྱེད། །ཉིན་དགུང་མཚན་དགུང་ཞུ་བའི་དུས་ན་ན། །ཟེར་གསུངས་མི་འདི། མཁྲིས་པ་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་ལུ་རྩ་སྟོངམ་མེནམ་ལས་མནན་མི་བཟོད་པར་རྒྱས་པ་རྟའི་མཇུག་མའི་སྤུ་བསྒྲིལ་བཞག་བཞགཔ་བཟུམ་ཕྲ་ལ་ཁྲིམས་པ་སྤྲ་མགྱོགས་པར་འཕར་ནི་དང་། ཆུའི་མདོག་དམར་སེར་ཨིན་པའི་ཁར་མཁྲིས་པའི་མཚན་ཉིད་དྲི་མནམ་པ་དང་མཐུནམ་སྤྲ་དྲིམ་དུགས་དྲག་དང་རླངས་པ་ཆེ་བ་འོང་། མགུ་ཏོ་ན་ནི་དང་། མཚན་ཉིད་ཚ་བ་ཨིནམ་ལས་དྲོད་འབར་བརྒྱབ་ནི། ཁ་ནང་རོ་ཁག་དྲག་འོང་ནི། ལྕེའི་སྟེང་ལུ་བད་ཀན་གྱི་རྣམ་པ་སྐྱ་སེར་འབྱར་བག་ཅན་ཆགས་ནི། སྣའི་སྔོ་སྐམ་ནི། མིག་སྤྲིན་གྱི་མདོག་དམར་སེར་དང་ན་ཟུག་གནས་གཅིག་ན་བརྒྱབ་ནི། ནུབ་མོ་གཉིད་ཆུང་ནི་དང་ཉིན་མར་གཉིད་སྡུག་བརྒྱབ་ནི། ལུད་པ་དམར་སེར་འབྱུང་ནི། ཁའི་ནང་ལུ་ཚྭའི་བྲོཔ་ཚོར་ནི། སྐོམ་དད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ནི་དང་། ཁྲག་གམ་མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་འཁྲུ་བའམ་བཤལ་ནི། ཡང་ཅིན་གྱེན་ལུ་སྐྱུགས་ནི། གཟུགས་ཁ་ལས་རྫུལ་ནག་དང་དྲིམ་ངན་པ་མནམ་ནི། མིག་ཏོ་དང་བཞིན་རས་ཚུ་གི་ཁ་དོག་དམར་སེར་གྱི་རྣམ་པ་སྨྲི་འཐོན་ནི་དང་། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཚུ་ལུ་ཡོད་པའི་རྣག་དང་རྨ་ཚུ་ཚོ་སྟེ་རུལཔ་མགྱོགས་ནི། ཉིན་དགུང་མཚན་དགུང་དང་ཟས་ཞུ་བའི་དུས་དེ་ཚུ་ལུ་ལྷག་པར་དུ་ནཔ་ཨིན།

༡༧.༤ མཁྲིས་པའི་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ།

མཁྲིས་པའི་ཟས་སྐོམ་ནི། བ་དང་རའི་ཞོ་དང་། རི་དྭགས་ཀྱི་ཤ། ར་ཤ། ནས་ལོ་མ་ལོན་པའི་ཆག་ཚེ། ཁུར་སྐྱུའི་ཚོདམ། ཁུར་ཚོད། ཚྭ་སྟོར་མེད་པའི་ཐུག་པ་ལྷ་སི་སི། མར་དང་འོ་མ་ཚྭ་མེད་པའི་ཇ། གངས་དང་ཟྭ་ལས་བྱུང་བའི་ཆུ་བསིལ་ཏོང་ཏོ། ཆུ་བསྐོལ་གྲང་ཚུ་བསྟེན་དགོས།
སྤྱོད་ལམ་ནི། གཙང་ཆུའི་འགྲམ་ས་བསིལ་སར་དང་། སྤྱོད་ལམ་དལ་བར་སྡོད་དགོས། སྨན་ནི། རོ་མངར་བ་དང་། ཁ་བ། བསྐ་བ་དང་། ནུས་པ་བསིལ་བ་དང་སླ་བ་རྟུལ་བ་ཚུ་བསྟེན་དགོས། དཔྱད་ནི། བསིལ་དུགས་དང་། བཤལ། སྐམ་ཁབ། གཏར་ག་ཚུ་འབད་དགོས།

༡༧.༥ བད་ཀན་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་བསྟན་པ།

བད་ཀན་འཁྲུགས་རྟགས་རྩ་ནི་བྱིང་རྒྱུད་དལ། །ཆུ་ནི་མདོག་དཀར་དྲི་དང་རླངས་པ་ཆུང་། །ཁ་མངལ་ལྕེ་རྙིལ་སྐྱ་ལ་མིག་དཀར་སྐྲང་། །སྣབས་ལུད་མང་ཞིང་མགོ་འཁོམ་ལུས་སེམས་ལྕི། །དངག་མི་བདེ་དྲོད་མེད་འཛུ་སྟོབས་ཆུང་། །མཁལ་རྐེད་ན་ཞིང་ལུས་སྦོ་ལྷ་བ་སྐྱེ། །ཁ་ཟས་བད་ཀན་སྐྱུག་ཅིང་འཁྲུ་བ་དང་། །དྲན་པ་མི་གསལ་གཉིད་ཆེ་སྙིད་པ་སྐྱུར། །གཡའ་མཁྲང་ཚིགས་དམ་ཞ་རྒྱས་ལས་མཐའ་རིང་། །ནམ་ཞོད་སྟོད་དང་སྨད་དྲོ་ཟོས་ཐོག་ལྡང་། །ཟེར་གསུངས་མི་འདི། བད་ཀན་འཁྲུགས་པའི་རྟགས་ལུ་རྩ་གཉིང་ལུ་བྱིང་ཞིང་འཕར་ཚུལ་ཡང་གྱུད་ལ་དལ་བ་སྟེ་འཕར་ནི་དང་། བད་ཀན་རང་མདོག་གི་དབང་གིས་ཆུ་མདོག་དཀར་པོ། བསིལ་བ་ཡིནམ་ལས་དྲི་དང་རླངས་པ་ཆུང་། ཁ་མངལ་བ་ཟེར་ཁ་ནང་རོ་གསལ་ཏོག་ཏོ་མི་ཚོར་ནི་དང་། ཁྲག་ཟད་པའི་དབང་གིས་ལྕེ་དང་སོ་རྙིལ་གྱི་མདོག་སྐྱ་བོ། མིག་ཏོ་ཏེ་མ་དང་ཕྲེད་པ་དཀར་པོ་འགྱོ་འོང་། བད་ཀན་ཆུ་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འཕེལ་ནི་འདི་གིས་བཞིན་གདོང་སྦོ་ནི་དང་། སྣབས་དང་ལུད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྷན་ལྷིན་གྱི་རིགས་མང་བའི་ཁར་མགོ་འཁོམ་ནི། ལྕི་བརྟན་གྱིས་སྦྲ་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་ལྕི་ནི། མེ་དྲོད་ཀྱི་སྟོབས་ཉམས་པ་ལས་ཟ་ཁམས་དང་ཟས་འཛུ་བའི་སྟོབས་ཉམས་ནི། ཆུ་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་མཁལ་རྐེད་ལུ་བད་ཀན་འཕེལཝ་ལས་མཁལ་རྐེད་ན་ནི་དང་གཟུགས་སྦོ་ནི་དང་ལྷཔ་ལྷག་པར་དུ་སྐྱེཔ་ཡིན། ཁ་ཟས་ག་ཅི་ཟ་རུང་སྐྱ་སོབ་དང་རང་མདོག་དང་བད་ཀན་གྱི་རྣམ་པ་སྦྲ་གྱེན་ལུ་སྐྱུག་ནི་དང་ཡང་ཅིན་ཐུར་དུ་འཁྲུ་ནི། སྙིང་གི་རྩ་སྦྲུབས་ནང་བད་ཀན་གྱི་རྒྱུ་རྫོངས་པ་འཕེལཝ་ལས་དྲན་པའི་དབང་པོ་གསལ་ཏོག་ཏོ་མེད་པའི་ཁར་གཉིད་ཆེ་ནི། སྙིད་ཐག་སྐྱུར་ནི་དང་ལུས་ཀྱི་པགས་ཀོ་གཡའ་ནི་ཚུ་འབྱུངམ་ཡིན། ས་ཡི་རང་བཞིན་སྲ་བ་དང་འདྲ་བ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཚུ་སྲ་ཁྲག་འགྱོ་ནི་དང་། འབྱུར་བག་གིས་ཚིགས་མཚམས་ཚུ་དམ་སྟེ་བརྐྱང་བསྐུམ་འབད་ནི་ལུ་དཀའ་ངལ་འབྱུང་། རྟེན་ཞ་ཡིནམ་ལས་ལུས་ཀྱི་ཞ་རྒྱས་ནི། ལས་མཐའ་རིང་བ་ཟེར་ལྕི་སྦྲུམ་འཛམ་བརྟན་གྱི་དབང་གིས་སྦྲ་ནད་གསོག་ལྡང་དང་ཞི་བའི་དུས་ཚོད་ཡུན་རིངམ་འགོར་ནི། ནམ་ལྦ་ཆར་ཞོད་འབབ་པའི་དུས་ཚོད་དང་སྟོད་དང་སྨད་དྲོ་དང་ཟས་ཟོས་མ་ཐག་ཚུ་ལུ་ནཔ་ཡིན།

༡༧.༦ བད་ཀན་གྱི་བཅོས་ཐབས་བསྟན་པ།

བད་ཀན་གྱི་ཟས་སྐོམ་ནི། ལུག་གི་ཤ་དང་། གཡག་རྒོད་ཤ། གཅན་གཟན་ཞེས་རྩལ་མཐུས་ཟ་བའི་ཤ། ཉ་ཡི་ཤ། སྦྲང་རྩི། སྐམ་ས་ཆ་གདུང་ཅན་ལུ་སྐྱེས་པའི་འབྲུ་རྙིང་གི་ཟན་དྲོན། གར་ཆང་ནར་ལོན་པ། ཆུ་སྐོལ་ཚ་ཏོམ་ཚུ་བསྟེན་དགོ།

སྤྱོད་ལམ་ནི། རྩོལ་བཅག་ཟེར་ལུས་སྦྱོང་འབད་དགོཔ་དང་། ཉི་མའི་དྲོད་དང་ཧི་ཀྲར་བསྲོཔ་ལ་སོགས་པ་གནས་དྲོས་བསྟེན་དགོ། སྨན་ནི། རོ་ཚ་བ་དང་སྐྱུར་བ། བསྐ་བ་ཚུ་དང་། ནུས་པ་རྣོ་བ་དང་རྩུབ་པ། ཡང་བ་ཚུ་བསྟེན་དགོ། དཔྱད་ནི། དྲོད་དུགས་དང་། ཚ་བསྲེགས་ཀྱི་དུགས། སྐྱུགས། སྐམ་ཁབ། མེ་བཙའ། གསེར་ཁབ་ཚུ་བརྒྱབ་དགོཔ་ཡིན་ནོ།།

སྨར་སྨོན་པ།

ཉེས་པ་གསུམ་པོའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་ཞིག །
རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཇི་བཞིན་བསྟན་པ་འདིའི། །
དགེ་བས་ནད་གཞིའི་རྩ་བ་དུག་གསུམ་གྱི། །
གཉེན་པོ་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་པའི་མཐུ་ཐོབ་ཤོག །
འབྱུང་འགྲུགས་ནད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ། །
ཉེས་གསུམ་འཕེལ་ཟད་འཁྲུགས་ལས་འབྱུང་ཤེས་ནས། །
འབྱུང་བཞི་སྙོམས་པའི་ཐབས་ལ་རབ་མཁས་པས། །
དལ་རྟེན་ལྗོན་བཟང་ཡུན་དུ་འཚོ་བར་ཤོག །
རྒྱུད་འདིའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཙམ་ཐོས་པ་ཀུན། །
དོན་གཉིས་འགྲུབ་ཅེས་ལུང་བསྟན་གནང་བ་བཞིན། །
ཚེ་འདིར་ཆོས་ནོར་བདེ་སྐྱིད་ཕུན་ཚོགས་ཤིང་། །
མཐར་ཐུག་ལྷ་ན་སྡུག་ཏུ་དབུགས་དབྱུང་ཤོག །དགེའོ།།

རྒྱབ་རྟེན་ཡིག་ཆ།

༡ སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ། གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་སྨན་བླའི་དགོངས་རྒྱན་རྒྱུད་བཞིའི་གསལ་བྱེད་བཻཌཱུརྱ་སྔོན་པོའི་ཕྲེང་བ་ལས་དུམ་བུ་གཉིས་པ་བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ༡༩༧༡། Jayeed press, Ballimeran, Delhi-110006

༢ Chinese Acupuncture and Moxibustion, Deng Liangyue 2006, Foreign Language Press Beijing

༣ དགྲ་འདུལ། གསོ་རིག་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༦།

༤ ཁྲོ་རུ་ཚེ་རྣམ། དྭངས་སྙོང་དཀྱིལ་པའི་ཞལ་ལུང་། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

༥ ཐུབ་བསྟན་ཕུན་ཚོགས། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་སྙིང་ནོར་གཅེས་བཏུས། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༦།

༦ དཔྱད་བཅོས་ལག་དེབ་ཕན་བདེ་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། ནང་སྨན་ཞབས་ཏོག་ལས་ཁུངས། གསོ་བའི་ལྷན་ཁག སྤྱི་ལོ་༢༠༢༠།

༧ གཟུངས་བསྡུས། ཀ་ཤེམ་ཀྲི། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༡།